

Το δικαίωμα στην ασφάλεια (Προσωπική ασφάλεια)

Εργασία στο μάθημα: Ατομικά και
Κοινωνικά Δικαιώματα

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΓΝΑΤΙΔΗ ΝΙΚΗ
A.M 1340200800111
25/5/2009

Πίνακας περιεχομένων

Επεξήγηση συντομογραφιών.....	4
Εισαγωγή.....	5
Το θέμα.....	5
Τρόπος ανάπτυξης της εργασίας.....	5
Προσωπική ασφάλεια.....	6
Ορισμός.....	6
Εννοιολογική τυπική προσέγγιση.....	8
Τυπική ρύθμιση.....	9
Συνταγματική και νομοθετική κατοχύρωση στην Ελλάδα.....	9
Σύνταγμα.....	9
Κοινό δίκαιο.....	10
Συνταγματική και νομοθετική διεθνής κατοχύρωση.....	12
Ξένα Συντάγματα.....	12
Διεθνής κατοχύρωση.....	12
Η προσωπική ασφάλεια ως συνταγματική αρχή και ως συνταγματικό δικαίωμα.....	15
Συνταγματική αρχή.....	15
Ρητή κατοχύρωση.....	15
Νομική ισχύς.....	16
Σύγκριση με άλλες διατάξεις.....	17
Ερμηνευτική αρχή.....	19
Συνταγματικό δικαίωμα.....	20
Χαρακτήρας δικαιώματος.....	20
Φορείς.....	21
Η προσωπική ασφάλεια ως εξουσία.....	22
Περιεχόμενο εξουσίας.....	22
Ειδικά θέματα.....	23
Σύλληψη και προσωρινή κράτηση.....	23
Σύλληψη.....	23
Προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου.....	24

Μεταχείριση του συλληφθέντος (ή προσωρινά κρατουμένου).....	24
Βασικά συμπεράσματα	26
Περίληψη.....	27
Ελληνικό κείμενο.....	27
Αγγλικό κείμενο.....	27
Βασικά λήμματα.....	28
Νομολογία.....	30
Νόμος 1977 της 22.11/5.12.91.....	30
Νόμος 2928/2001.....	36
Συνοπτική νομολογία	42
Ειδική νομολογία.....	43
Σύλληψη και προσωρινή κράτηση	43
Βιβλιογραφία	45
Ηλεκτρονικές διευθύνσεις	46

Επεξήγηση συντομογραφιών

- Α.Π Άρειος Πάγος
- Εδ. Εδάφιο
- Επ. Επόμενα
- ΕΣΔΑ Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
- Εφ. Αθ. Εφετείο Αθηνών
- Κ.Ε.Δ.Ε Κώδικας είσπραξης δημόσιων εσόδων
- Κ.Ποιν.Δ. Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
- Μ. Πρωτ.Αθ. Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών
- Ν. Νόμος
- Ν.π.δ.δ Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου
- Οπ. παρ Οπου παραπάνω
- Ο.Τ.Α Οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης
- ΠοινΔικ Ποινική Δικαιοσύνη (νομικό περιοδικό)
- Π.Κ Ποινικός Κώδικας
- Παρ. Παράγραφος
- Ποιν Χρον Ποινικά Χρονικά (νομικό περιοδικό)
- ΠραξΛογΠΔ Πράξη και λόγος ποινικού δικαίου
- Πρωτ. Πειρ. Πρωτοδικείο Πειραιά
- Σελ. Σελίδα
- Σ Σύνταγμα
- ΤοΣ Το Σύνταγμα (περιοδικό)
- ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Εισαγωγή

Το θέμα

Θέμα της εργασίας αποτελεί το δικαίωμα στην ασφάλεια και ειδικότερα το ζήτημα της προσωπικής ασφάλειας. Φιλοδοξία της εργασίας είναι η κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής ανάπτυξη του θέματος της προσωπικής ασφάλειας με γνώμονα τα σύγχρονα κοινωνικοπολιτικά δεδομένα και, πάντα, τα ρητά ή μη συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα. Το θέμα της προσωπικής ασφάλειας συνδεόμενο άμεσα με το δικαίωμα της προσωπικής ελευθερίας του ατόμου άπτεται πολλών αν όχι όλων των τομέων της ζωής του ατόμου. Η εργασία, χωρίς περιττές αναλύσεις έχει ως στόχο την τεκμηριωμένη προσέγγιση του θεσμικού, νομικού πλαισίου του δικαιώματος στην ασφάλεια αλλά και τη σύνδεση του με την πρακτική εφαρμογή του στην τροχιά του ιστορικού βίου του ατόμου.

Τρόπος ανάπτυξης της εργασίας

Έχοντας ως αφετηριακή βάση και κοινό παρανομαστή, το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια η εργασία αναλύεται σε κάποιους βασικούς άξονες, όπως φαίνεται και στον πίνακα περιεχομένων.

Σε γενικές γραμμές στις σελίδες που ακολουθούν επιχειρείται:

- Κατανόηση και ανάλυση του όρου και του περιεχομένου της προσωπικής ασφάλειας και συναφών όρων.
- Αναφορά στην νομοθετική ελληνική και διεθνή κατοχύρωση και εν γένει αναγνώριση του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας.
- Προσέγγιση του χαρακτήρα του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας καθώς και προσδιορισμός των επιμέρους παραμέτρων που καθορίζουν το πλαίσιο εφαρμογής του δικαιώματος.
- Αναφορά ειδικών θεμάτων και ιδιαίτερων διάφορων του δικαιώματος προσωπικής ασφάλειας με συναφείς έννοιες

Προσωπική ασφάλεια

Ορισμός

Η προσωπική ασφάλεια όπως υποστηρίζεται, αντικατοπτρίζει μια κατάσταση πραγματική, που είναι παρούσα και ενεργή. Στόχος της αποτελεί, η προστασία του ατόμου, που την απολαμβάνει, από πιθανούς μελλοντικούς κινδύνους. Δρα προληπτικά εμποδίζοντας τους κινδύνους αυτούς να επέλθουν και οι οποίοι είναι κατά βάση αποτελέσματα ανθρωπίνων ενεργειών. Συνίσταται στη διατήρηση της ειρηνευμένης παρούσας κατάστασης του ατόμου και την αποφυγή διατάραξης ή παρενόχλησης της φυσικής σωματικής, ή πνευματικής υπόστασης του, με κάθε τρόπο από κάθε δυνατό κίνδυνο.¹

Η προσωπική ασφάλεια του ατόμου, όπως ήδη ειπώθηκε αποτελεί το προστατευόμενο αγαθό του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας. Ο χαρακτήρας της ασφάλειας ως πραγματική κατάσταση προκύπτει από την έννοια της ασφάλειας μονή της. Η ύπαρξη ασφάλειας σημαίνει μια κατάσταση ειρήνευσης χωρίς φόβο για κάποιο κίνδυνο, χωρίς κάποιο άμεσο γεγονός που θα ακολουθητέε χωρίς αντίσταση στη διακινδύνευση του ατόμου και της υπόστασης του.

Όπως θα αναλυθεί και στο οικείο σημείο, η αρχή της προσωπικής ασφάλειας αποτελεί προληπτική και όχι κατασταλτική αρχή. Υπάρχει από πριν, δρα και είναι έτοιμη να ενεργοποιηθεί πλήρως για να μη επέλθει ο μελλοντικός κίνδυνος, αν επέλθει δεν υπάρχει πλέον ασφάλεια και ποσό μάλλον προσωπική ασφάλεια. Ο κίνδυνος αυτός, λοιπόν, δεν μπορεί παρά να είναι αβέβαιος και όχι πλήρως γνωστός αφού δεν έχει εκδηλωθεί. Επιπρόσθετα, ο κίνδυνο αυτός θα πρέπει να είναι τόσο σημαντικός και ζημιογόνος για το άτομο που να θεωρείται ότι θα πλήξει την ασφάλεια του, την ίδια του την υπόσταση, είτε υλική, είτε πνευματική. Ο κίνδυνος δεν είναι καν σίγουρο ότι θα επέλθει είναι όμως πιθανό.

Κάτω από αυτό το πρίσμα, της πιθανολόγησης ενός άγνωστου κινδύνου, συχνά, διατυπώνεται ο φόβος για το ενδεχόμενο κατάχρησης του δικαιώματος στο όνομα αυτού του άγνωστου κινδύνου. Η επιβολή αυστηρών μέτρων και η υπερβολική ασφάλιση που οδηγεί στην ανελευθερία αποτελούν κάποιες πιθανές μοιραίες πτυχές της κατάχρησης αυτής.² Το ζητούμενο σε κάθε περίπτωση είναι η ύπαρξη ενός ασφαλούς περιβάλλοντος δράσης και έκφρασης όλων των ανθρώπων, χωρίς όμως να υπάρχουν καταχρήσεις και

¹ Ακριβής ορισμός «Προσωπική ασφάλεια είναι η πραγματική κατάσταση, που εμποδίζει τη γένεση κινδύνου προερχόμενου από ανθρώπινες ενέργειες και προληπτικά εξασφαλίζει τη διατήρηση της υπάρχουσας υλικής και πνευματικής υπόστασης του ατόμου από πιθανούς μελλοντικούς κινδύνους.» στο βιβλίο του Δημητρώπουλου Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα - Σύστημα συνταγματικού δικαίου τόμος Γ', Εκδοσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Αθήνα 2008, σελ. 436

² Μάνεσης Α., Το πρόβλημα της ασφάλειας του Κράτους και η ελευθερία, Συνταγματική θεωρία και πράξη, Θεσσαλονίκη, 1980, σελ. 182 επ. μέσα από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://tosyntagma.ant-sakkoulas.gr/gnomi/item.php?id=192>

υπερβολές που οδηγούν στην καταστρατήγηση άλλων εξίσου θεμελιωδών και βασικών για την υπόσταση του ατόμου δικαιωμάτων.

Εξειδίκευση της έννοιας της προσωπικής ασφάλειας αποτελούν περιστάσεις προερχόμενες από την καθημερινή ζωή. Επί παραδείγματι, το προστατευτικό περιεχόμενο του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας παρουσιάζεται χαρακτηριστικά με την παρουσία των αστυνομικών οργάνων. Πλέον στον τομέα αυτό της δημόσιας ασφάλειας υπάρχει ιδιαίτερη νομική εγγυητική υποχρέωση για δράση των οργάνων που είναι θεσπισμένη και όχι αυθαίρετη ειπωμένη, ένα αναγνωρίζεται σε κάποιες ειδικά προσδιορισμένες περιπτώσεις και αντίστοιχο δικαίωμα των πολιτών για αστυνομική επέμβαση.

Πάντως η έννοια της προσωπικής ασφάλειας θα μπορούσε να παρουσιαστεί υπό δυο διαφορετικά πρίσματα. Το πρώτο αφορά την παραδοσιακή έννοια του δικαιώματος που εκφράζει ένα πιο ειδικό περιεχόμενο σε αντίθεση με τη δεύτερη σύγχρονη και ευρύτερη προσέγγιση. Η παραδοσιακή θεωρία, προσδίδει στον όρο προσωπική ασφάλεια το περιεχόμενο της σύλληψης και της προσωρινής κράτησης με τις σχετικές συνταγματικές εγγυήσεις, περιορισμούς και ειδικές περιπτώσεις. Η θεώρηση αυτή προσανατολίζεται στην «προσωπική ελευθερία» και εξειδικεύεται σε κάποια περιορισμένα θέματα ασφάλειας.³ Η σύγχρονη όμως έννοια του όρου, επεκτείνεται περαιτέρω σε ζητήματα που αφορούν εν γένει τη σωματική και πνευματική υπόσταση του ατόμου, την προστασία του συλλήβδην ως ολότητα.

Έτσι, φαίνεται να υπάρχουν δυο εννοιολογικές προσεγγίσεις του όρου προσωπική ασφάλεια που αν σε καμία περίπτωση δεν είναι αντίθετες μεταξύ τους. Το περιεχόμενο της μιας ουσιώνεται και καταξιώνεται μέσω της άλλης δρώντας συζευκτικά και όχι διαζευκτικά. Δε θα αποτελούσε λεκτική υπερβολή η διαπίστωση ότι η παραδοσιακή έννοια εκφράζει το ειδικό μέρος εξειδικεύοντας τη γενική σύγχρονη έννοια. Παράλληλα, ο γενικός ορισμός είναι αυτός που γίνεται δεκτός συχνότερα, καθώς αυτόν υπονοεί και η χρήση του όρου «ασφάλεια» στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χωρίς όμως αυτό να σημαίνει κάποια άρνηση ή αμφιβολία για την ορθότητα του παραδοσιακού ορισμού της έννοιας της προσωπικής ασφάλειας.⁴

³ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ., σελ. 439

⁴ Δαγτόγλου Π. Δ., Ατομικά δικαιώματα Α΄, Εκδοσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1991, σελ. 226 επ.

Εννοιολογική τυπική προσέγγιση

Ένα από τα συνταγματικά δικαιώματα αποτελεί η προσωπική ασφάλεια σαν συγκεκριμενοποίηση της ελευθερίας του ατόμου και μορφή της εν γένει προσωπικής ελευθερίας. Προσωπική ασφάλεια και σε γενικό τυπικό πλαίσιο, σημαίνει προστασία από την αυθαίρετη καταδίωξη σύλληψη και φυλάκιση και οποιαδήποτε άλλο περιορισμό της φυσικής ελευθερίας της φυλάκισης και σε προστασία που αφορά την άσκηση της ποινικής αγωγής, την ποινική δίκη και την ποινή.⁵ Το άτομο ασφαλίζεται από τις επεμβάσεις και προσβολές των οργάνων της κρατικής εξουσίας και από τους αυθαίρετους περιορισμούς. Οι μη αυθαίρετοι περιορισμοί δεν ανατρέπουν τη βάση συγκεκριμένου δικαιώματος καθώς επίσης, απαιτείται να μην δυσκολεύουν υπέρμετρα την άσκησή του.

Η βασική διάταξη που παραδοσιακά υποστηρίζεται ότι κατοχυρώνει το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια είναι το άρθρο 6Σ που ορίζει ότι *«εξαιρούμενου του έπ' αυτοφώρω εγκλήματος, κανένας δε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται χωρίς δικαιολογημένο δικαστικό ένταλμα, το οποίο πρέπει να κοινοποιηθεί κατά τη στιγμή της σύλληψης ή προφυλακίσεως»*. Από αυτή τη διάταξη προκύπτει και το ειδικό, όπως συχνά αναφέρεται, περιεχόμενο του δικαιώματος που αναγνωριζόταν σχεδόν αποκλειστικά στο παρελθόν. Πλέον, η σύγχρονη νομική σκέψη, όπως ήδη έχει σημειωθεί, έχει καταλήξει σε ένα ευρύτερο περιεχόμενο και πλαίσιο περιστάσεων στο οποίο άπτεται το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια.⁶ Η διαμόρφωση αυτού του πλαισίου ανάγεται σε περισσότερες διατάξεις τόσο του ελληνικού Συντάγματος, όσο και άλλων διατάξεων κοινών νομών και διεθνών ρυθμίσεων.

Σε κάθε περίπτωση και τόσο υπό ευρύ όσο και υπό ειδικότερο πρίσμα, το ζήτημα του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας αναδεικνύεται σε ζήτημα ύψιστης σημασίας για την αρμονική συμβίωση των ατόμων μεταξύ τους και βεβαία για τη ορθολογική συνεργασία και συνύπαρξη του κράτους με τους πολίτες με κοινό στόχο την γενική ευημερία. Το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια ως αναντίρρητα θεμελιώδες εμπεριέχει στο κρηπίδωμα της βασικές έννοιες όπως η δημοκρατία, η ατομική και πολιτική ελευθερία αλλά και η ισότητα. Εν γένει πηγάζει από την ανάγκη και απαίτηση του ατόμου για σεβασμό των αναντίλεκτων δικαιωμάτων του και την απαραίτητη επίτευξη μιας σχέσης μεταξύ κρατικού μηχανισμού και πολιτείας που θα προάγει την ευημερία και τη συνεργασία και όχι τη τρομοκρατία την αναρχία ή τον απολυταρχισμό. Η ασφάλεια ως κοινωνικό και συνταγματικό αγαθό ανευρίσκεται στην κορυφή της αξιολογικά ιεραρχημένης πυραμίδας των προτεραιοτήτων του κράτους και της έννομης τάξης συλλήβδην.

⁵ Δαγτόγλου Π. Δ., Ατομικά δικαιώματα Α', οπ. παρ. σελ 230 επ.

⁶ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ., σελ. 425 επ.

Τυπική ρύθμιση

Συνταγματική και νομοθετική κατοχύρωση στην Ελλάδα

Σύνταγμα

Ο Όρος του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας φαίνεται να μην ανευρίσκεται άμεσα και ξεκάθαρα τόσο στο κείμενο του Συντάγματος αλλά και άλλων νομοθετημάτων. Επιχειρώντας μια σύντομη και επιλεκτική ιστορική ανάδρομη ο Όρος «ασφάλεια» φαίνεται να αναφέρεται για πρώτη φορά στο Σύνταγμα της Επιδαύρου του 1822 και στο Σύνταγμα του Ίστρου 1823. Τα δυο αυτά συνταγματικά κείμενα προϊόντα επαναστατικών αναβρασμών και δείκτες μιας φανεράς ανάγκης των ατόμων να διαφυλάξουν την ελεύθερη υπόστασή τους, προστατεύουν κατά κύριο λόγο την ιδιοκτησία, την τιμή αλλά και την ασφάλεια των πολιτών, στους οποίους αναφέρεται.⁷

Ειδικότερα, στην παρ. ζ' του Συντάγματος της Επιδαύρου ορίζεται ότι «*Η ιδιοκτησία, τιμή και ασφάλεια εκάστου των Ελλήνων, είναι υπό την προστασία των νομών*». Σε παρόμοιο πλαίσιο, η παρ. ζ' του Συντάγματος του Άστρου ορίζει ότι «*η ιδιοκτησία, τιμή και ασφάλεια εκάστου Έλληνα και παντός ανθρώπου, εντός της Επικρατείας ευρισκομένου είναι υπό την προστασία των Νόμων*».⁸ Και ενώ, τα πρώιμα αυτά Συντάγματα του ελληνικού κράτους περιέχουν ρητή αναφορά στο αγαθό της προσωπικής ασφάλειας, τα πιο σύγχρονα ελληνικά Συντάγματα και κυρίως το ισχύον δεν αναφέρονται ρητά στο δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας.

Ωστόσο, αναγνωρίζεται εν γένει ότι υπάρχουν διατάξεις στο ισχύον Σύνταγμα που αναντίρρητα αναφέρονται αν και όχι άμεσα στο δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας με σκοπό την ενίσχυση του και την προστασία του. Οι διατάξεις αυτές είναι κατόχων το άρθρο 6 Σ, όπως έχει ήδη αναφερθεί. Επιπρόσθετα, το άρθρο 2 παρ. 1 που θέτει το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου ως τη πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας και έτσι ανάγει την το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια σε θεμελιώδες δικαίωμα αφού χωρίς το σεβασμό της ασφάλειας του ατόμου δεν υφίσταται σεβασμός στην ανθρωπινή αξία του.

Επίσης, το άρθρο 5 Σ και ειδικότερα οι παρ. 1, 2 και 5. Η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου, η ανάγκη απολυτής προστασίας των θεμελιωδών συστατικών του για να θεωρείται άνθρωπος, καθώς και η τελευταία διαμορφωμένη ρητή κατοχύρωση της προστασίας της υγείας και της γενετικής ταυτότητας του ατόμου, σχετίζονται και

⁷ Ν. Αλιβιζάτος, Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία, Εκδοσεις Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 1981, σελ. 27 επ.

⁸ Δημητρόπουλος Α.Γ., Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 426

δημιουργούν επάλληλα με το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια. Ειδικά, η πρώτη παράγραφος, χαρακτηριζόμενη ως αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προκρίνει ένα χαρακτήρα αμοιβαιότητας και αλληλοσεβασμού που προσιδιάζει άμεσα στο περιεχόμενο του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας.

Περαιτέρω, ως σχετικό συνταγματικό άρθρο προκύπτει και το άρθρο 25 Σ και συγκεκριμένα η πρώτη του παράγραφος. Το κράτος οφείλει να εγγυάται της προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών, ενεργώντας με γνώμονα την αρμονική συνύπαρξη κράτους και πολιτών καθώς και πολιτών μεταξύ τους. Αναπόσπαστο κομμάτι αυτής της επιδίωξης της πολιτείας αποτελεί η προστασία της προσωπικής ασφάλειας του ατόμου. Συνταγματική αναφορά στο ζήτημα της ασφάλειας υπάρχει, αν και με άλλο ειδικότερο περιεχόμενο, στο άρθρο 19 παρ. 1 και άρθρο 48 παρ. 1 Σ όπου το Σύνταγμα αναφέρεται στην «εθνική ασφάλεια» αλλά και στο άρθρο 11 παρ. 2 Σ με αναφορά στη «δημόσια ασφάλεια».

Κοινό δίκαιο

Ξεφεύγοντας από τα πλαίσια του συνταγματικού κειμένου το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας προστατεύεται σε κάποιες εκφάνσεις του και από διατάξεις της κοινής νομοθεσίας, συνήθως όχι και τόσο εμφανείς. Οι διατάξεις αυτές ανευρίσκονται κατά κύριο λόγο στον αστικό και ποινικό κώδικα.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν, ο ν.1977/1991 που αναφέρεται στη προστασία παθόντων από βίαιο συμβάν και θυμάτων τρομοκρατών μαζί με άλλες διατάξεις. Με τον ν.1977/1991 απονέμεται σύνταξη στους Έλληνες πολίτες που καθίστανται πλήρως ανίκανοι από τρομοκρατική πράξη στρεφόμενη κατά προσώπων της παρ.1 του άρθρου 1 του ν.1897/1990, όπως επίσης και στις οικογένειες των φονευθέντων. Με αυτή τη διάταξη τίθεται μια επιπλέον προστασία της προσωπικής ασφάλειας συγκεκριμένο ατόμων που όμως ενισχύει το γενικό περιεχόμενο του δικαιώματος.⁹

Σε άλλο πεδίο αλλά με βάση και πάλι την αποτελεσματική αποζημίωση των πολιτών που τη χρειάζονται, λειτούργει ο ν. 2093/1992. Ο νομός αυτός του Αστικού Κώδικα περιέχει κατά βάση διαρρυθμίσεις στην έμμεση φορολογία μαζί με άλλες διατάξεις. Συγκεκριμένα σημεία του νόμου αυτού αλλά και το γενικότερο πνεύμα της τείνουν σε μια προσπάθεια προστασίας και ελαφρώσεις, ατόμων χωρίς ιδιαίτερη οικονομική άνεση, που βαρύνονται με επαχθή καμία φορά φορολογία για τα προσωπικά τους οικονομικά δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση ο νομός αυτός ακόλουθη τις αρχές της δημοκρατικής και αναλογικής μεταχείρισης των πολιτών από το κράτος και στο φορολογικό επίπεδο ενισχύοντας την αρχή της προσωπικής ασφάλειας.¹⁰

Περνώντας στο πεδίο του Ποινικού Κώδικα χαρακτηριστικός νομός με περιεχόμενο που άπτεται του δικαιώματος στη προσωπική ασφάλεια αποτελεί ο ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις. Ο ακριβής καθορισμός εννοιών όπως το έγκλημα, ο εγκληματίας, η τρομοκρατία δημιουργούν μια συμπαγή και σταθερή

⁹ http://www.ika.gr/gr/infopages/memos/EG_95_2008.pdf

¹⁰ <http://nomothesia.ependyseis.gr/eu-law/getFile/N+2093+1992.pdf>

αντιμετώπιση του ζητήματος από την πολιτεία, μια αντιμετώπιση που λειτουργιά αξιοκρατικά και δίκαια προστατεύοντας τα δικαιώματα των πολιτών της χωρίς ταυτόχρονα να δρα απολυταρχικά και με ανισότητα.¹¹ Ο νομός αυτός θα πρέπει πληροφοριακά να αναφερθεί ότι τροποποιήθηκε με το ν. 3251/2004 με θέμα το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.¹² Εδώ θα μπορούσε να αναφερθεί και το άρθρο 187 και 187Α του Ποινικού Κώδικα που προσδιορίζουν την έννοια της εγκληματικής οργάνωσης και των τρομοκρατικών πράξεων και μάλιστα όπως τροποποιήθηκε το 2001.¹³

¹¹ Μανωλεδάκης, Ιωάννης Ε., Ασφάλεια και ελευθερία - Ερμηνεία του ν. 2928/2001 για το οργανωμένο έγκλημα και σχετικά κείμενα, Εκδοσεις Σάκουλας Α.Ε, Θεσσαλονίκη 2002, σελ. 40 επ.

¹² <http://www.law.uoa.gr/crime-research/eyrentalmasy1.pdf>

¹³ <http://athens.indymedia.org/local/webcast/uploads/tromonomos.pdf>

Συνταγματική και νομοθετική διεθνής κατοχύρωση¹⁴

Ξένα Συντάγματα

Το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας ειδικά, με την παραδοσιακή στενότερη έννοια κατοχυρώνεται συνταγματικά σε πολλά ξένα κράτη. Ειδικότερα, η διακήρυξη της ανεξαρτησίας των ΗΠΑ του 1776 στο Bill of rights όπως ονομαστήκαν οι δέκα πρώτες τροποποιήσεις του Αμερικανικού συντάγματος ορίζει στη τέταρτη από αυτές, ότι «*το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας των πολιτών, το άσυλο της κατοικίας τους, το απόρρητο των εγγράφων και προσωπικών ειδών τους εναντίον κάθε χωρίς λόγο έρευνας και κατασχέσεως είναι απαραβίαστα*».¹⁵

Με τον ίδιο ρητό τρόπο η Γαλλία στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο άρθρο 2 εδ.β' ορίζει ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα που προστατεύονται είναι «*...η ελευθερία, η ιδιοκτησία, η ασφάλεια και η αντίσταση στην τυραννία*». Παρόμοια, κατοχυρώνεται στο ελβετικό Σύνταγμα του 1874 και στα άρθρα 9 και 10 όπου ορίζουν αντίστοιχα: «*...επαγρυπνεί για την εξωτερική ασφάλεια της Ελβετίας...*», «*...επαγρυπνεί για την εσωτερική ασφάλεια της Ελβετίας...*». Το ισπανικό Σύνταγμα του 1978 ορίζει στα άρθρα 17 και 51 ότι «*όλοι έχουν το δικαίωμα της ελευθερίας και της ασφάλειας*» και «*οι δημοσιές αρχές... προστατεύοντας με αποτελεσματικά μετρά την ασφάλεια...*». Ομοiotρόπως αναφέρεται και το ιταλικό Σύνταγμα στο δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας στο άρθρο 13 παρ.3.

Διεθνής κατοχύρωση

Στη σύγχρονη κοινωνία της πληροφορίας και της παραπληροφόρησης, όπου οι τάσεις παγκοσμιοποιήσεις δρουν πολλές φορές ανασταλτικά και εις βάρος της προαγωγής και ουσιαστικής αναγνώρισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων η ανάγκη διεθνούς κατοχύρωσης ενός δικαιώματος όπως αυτό της προσωπικής ασφάλειας φαντάζει αδήριτη. Βασικό κείμενο διεθνώς, για τα δικαιώματα των ανθρώπων αποτελεί η ΕΣΔΑ¹⁶. Ειδικότερα η ΕΣΔΑ αναφέρεται στην κοινωνική ασφάλεια με το άρθρο 5 παρ.1 όπου ορίζει ότι «*Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν*». Τη σύμβαση αυτή έχουν υπογράψει διεθνώς πολλές χώρες μέσα σε αυτές και η Ελλάδα, χωρίς βεβαία αυτό να αρκεί για τη διεθνή πλήρη αναγνώριση του δικαιώματος.

Ειδικά, αναφορικά με το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας υπάρχει μια συνθήκη που προβάλλει ως η σπουδαιότερη για την διεθνή κατοχύρωση του. Η συνθήκη του Σενγκεν

¹⁴ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 427-428

¹⁵ «*Amendment IV: The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no Warrants shall issue, but upon probable cause, supported by Oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized.*»,
http://www.archives.gov/exhibits/charters/bill_of_rights_transcript.html

¹⁶ <http://el.wikipedia.org/wiki/>

(Schengen) υπεγράφη στις 14 Ιουνίου του 1985 στο Σένγκεν ανάμεσα σε πέντε κράτη μέλη (Γερμανία, Βέλγιο, Γαλλία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες) και είχε ως στόχο την προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα την εγκατάσταση καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας για όλα τα πρόσωπα, υπηκόους των κρατών που υπέγραψαν τη συμφωνία καθώς και αστυνομική και δικαστική συνεργασία. Η Ιταλία υπέγραψε τις συμφωνίες το 1990, η Ισπανία και η Πορτογαλία το 1991, η Ελλάδα το 1992, η Αυστρία το 1995 και η Φιλανδία, η Σουηδία και η Δανία το 1996. Η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετέχουν μόνον εν μέρει στη Συμφωνία Σένγκεν εφόσον έχουν διατηρήσει ακόμη τους ελέγχους στα σύνορά τους. Η σύμβαση Σένγκεν τέθηκε σε ισχύ το 1995 και ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με όριο την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ το Μάιο του 1999¹⁷. Από τις 21 Δεκεμβρίου 2007 και η Εσθονία, η Τσεχία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Σλοβακία και η Σλοβενία ανήκουν στα χωρικά όρια εφαρμογής της. Έκτοτε, το κεκτημένο Σένγκεν εφαρμόζεται και αναπτύσσεται περαιτέρω εντός του νομικού και θεσμικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελλάδα προσχώρησε στη συνθήκη αυτή το 1992, όπως ήδη αναφέρθηκε και τη κύρωσε με το νόμο 2514/1997.¹⁸

Στην κοινωνική ασφάλεια αναφέρεται και το άρθρο 9 του Διεθνούς Συμφώνου για τα οικονομικά Κοινωνικά και Μορφωτικά δικαιώματα. Ο ευρωπαϊκός Κοινωνικός χάρτης που κυρώθηκε με το ν. 1426/1984¹⁹ στο Μέρος Ι, 3 ορίζει ότι «Όλοι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία τους». Η ελληνική έννομη τάξη έχει κυρώσει επίσης, τη Διεθνή Σύμβαση για την καταστολή τρομοκρατικών βομβιστικών επιθέσεων, που όπως έχει ήδη αναφερθεί αποτελεί ένα θέμα καίριας σημασίας αναφορικά με τη προστασία του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας, με το ν. 3116/2003²⁰. Ενώ υπάρχει και το Προσθετό Πρωτόκολλο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στη Συμφωνία μεταξύ των Κυβερνήσεων των κρατών που μετέχουν στον Οργανισμό Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου για συνεργασία στην καταπολέμηση του εγκλήματος και ιδιαίτερα των οργανωμένων μορφών και άλλες διατάξεις. Το Πρωτόκολλο αυτό κυρώθηκε επίσης από την ελληνική έννομη τάξη με το ν. 3452/2006²¹.

Σημαντικές είναι επίσης και οι διμερείς συμβάσεις που χει συνάψει η Ελλάδα με άλλες χώρες με στόχο πάντα την προάσπιση του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας των ελλήνων πολιτών. Οι διμερείς αυτές συμβάσεις αναφέρονται κατά βάση στην καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος και της παράνομης παράγωγης, κατανάλωσης και διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών. Τέτοιες έχει συνάψει η Ελλάδα με αρκετές χώρες όπως η Τουρκία, το Πακιστάν, η Μάλτα, η Αίγυπτος και η Κύπρος.

Εγκιβωτίζοντας τη συζήτηση περισσότερο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το πιο σημαντικό κείμενο το οποίο μπορεί να αναφερθεί αποτελεί ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο χάρτης αυτός αφορά τις διεθνείς υποχρεώσεις

¹⁷ http://el.wikipedia.org/wiki/συμφωνία_σενγκεν

¹⁸ http://www.yen.gr/php/download_xitem.php?xitem=28538/pd_fek129_05.pdf

¹⁹ http://www.nchr.gr/category.php?category_id=294

²⁰ http://www.dsalib.gr/deltia_nomothesias/dn_05_1-15_03_2003.html

²¹ http://www.nchr.gr/category.php?category_id=298

των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής ένωσης, τη συνθήκη για την ευρωπαϊκή ένωση και τις κοινοτικές συνθήκες, την ευρωπαϊκή σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και τη νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, με σκοπό την κωδικοποίηση τους σε ένα κείμενο, το οποίο δεσμεύει όλες τις χώρες μέλη της, όσον αφορά τους πολίτες που καθημερινά κινούνται, εργάζονται και γενικά διαβιούν σε αυτές²². Ειδικότερα το άρθρο II-66 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορίζει ότι «κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερίαν και την ασφάλεια» αναγνωρίζοντας έτσι ένα γενικό δικαίωμα ασφάλειας. Στη χώρα μας ο Χάρτης κυρώθηκε με το ν. 1426/1984²³

Καταληκτικά, σχετικά με τη ελληνική και διεθνή συνταγματική η απλά νομοθετική κατοχύρωση του δικαιώματος στην προσωπική ασφάλεια μπορεί να εξαρθεί ως συμπέρασμα η ανάγκη μιας ενιαίας και πάντως σταθερής γραμμής αντιμετώπισης του ζητήματος. Τόσο στο εσωτερικό κάθε χώρας, όσο και στο σύνολο των χώρων η προσωπική ασφάλεια ανάγεται σε μείζον θέμα για την προστασία της ατομικότητας του κάθε πολίτη αλλά και την προαγωγή του γενικού κοινωνικοπολιτικού συμφέροντος. Η διεθνής συνεργασία κατανόηση και θέληση εξεύρεσης συμβιβαστικών μεθόδων επίλυσης των διαφόρων προβλημάτων μπορεί να προασπίσει την ασφάλεια των πολιτών σε διεθνές, ηθικό, αλλά και προσωπικό επίπεδο.

²² Γιαταγάνας Ξενοφών Α, Η ενσωμάτωση του χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις συνθήκες, Εκδοσεις Σάκκουλας Α.Ε, 2003, σελ. 59

²³ http://www.nchr.gr/category.php?category_id=294

Η προσωπική ασφάλεια ως συνταγματική αρχή και ως συνταγματικό δικαίωμα

Συνταγματική αρχή

Ρητή κατοχύρωση

Όπως έχει ήδη αναφερθεί το Σύνταγμα δεν αναφέρεται άμεσα και ρητά στην αρχή της προσωπικής ασφάλειας. Η νομική τεολογική ερμηνεία βεβαία, των άλλων διατάξεων που την υπονοούν, σε συνδυασμό με τη λογικοσυστηματική ερμηνεία του κειμένου δεν αφήνουν περιθώρια αμφιβολία σχετικά με τη απαίτηση της έννομης τάξης σχετικά με την προσωπική ασφάλεια. Η μη ύπαρξη ρητής διατύπωσης δεν πρέπει να θεωρείται σε καμία περίπτωση ότι υποβαθμίζει την αρχή της προσωπικής ασφάλειας σε σύγκριση με τις άλλες ρητά διατυπωμένες στο Σύνταγμα αρχές.²⁴

Η ερμηνεία των διατάξεων του Συντάγματος μέσα από ένα πλαίσιο που έχει ως γνώμονα το συμφέρον του ατόμου και την γενική ευημερία της κοινωνίας δεν αφήνει περιθώρια αμφισβήτησης για τη έστω και ερμηνευτική συνταγματική αναγνώριση της ασφάλειας. Με τις διατάξεις που έχουν ήδη αναφερθεί στον οικείο τόπο και κυρίως με το άρθρο 2 παρ.1 και 25 παρ 1 προβάλλεται η αρχή της προσωπικής ασφάλειας σε ένα πρίσμα συνταγματικής αναγνώρισης και έμμεσης κατοχύρωσης. Συνεπώς, η αρχή της προσωπικής ασφάλειας δεν έχει αποκτήσει αυτόνομη διατύπωση αλλά αποτελεί μη ρητά διατυπωμένη γενική συνταγματική αρχή.²⁵

Ένα ζήτημα που έχει περιπλέξει τη νομική σκέψη σε πολλούς προβληματισμούς αποτελεί η ανάγκη ρητής συνταγματικής αποτύπωσης της αρχής της προσωπικής ασφάλειας στο ελληνικό Σύνταγμα. Το θέμα έχει μελετηθεί στο πλαίσιο κάποιων κεντρικών αναλυτικών κατευθύνσεων που αγκαλιάζουν πλήθος συσχετικών προσεγγίσεων. Στη θεωρία υπάρχει μια άποψη που αρνείται ορθή τη ρητή κατοχύρωση της προσωπικής ασφάλειας. Έρεισμα για αυτή την άποψη ανευρίσκουν κάποιοι νομικοί στην ύπαρξη κίνδυνου για την ίδια την προσωπική ασφάλεια μέσω της συνταγματικής ρητής αναγνώρισης της.

Ειδικότερα, θεωρούν ότι η ενίσχυση της αρχής αυτής θα οδηγήσει ευκαιριακές κυβερνήσεις σε ακραία δόλου φιλελεύθερα και δημοκρατικά μετρά στο όνομα της προσωπικής ασφάλειας επιβάλλοντας κάποια μορφή αυταρχισμού και ακραίας αυστηρότητας, που θα εξυπηρετούσε τα δικά της συμφέροντα. Ωστόσο, ήδη από ότι αναφέρθηκε προβάλλει το άτοπο αυτής της σκέψης, ο κίνδυνος δε θα εκπληρωθεί από τη ρητή κατοχύρωση της προσωπικής ασφάλειας αλλά από την κατάχρηση της αρχής αυτής. Κάθε δικαίωμα όταν υφίσταται κατάχρηση μπορεί να αποβεί μοιραίο για την έννομη τάξη και την αρμονία του

²⁴ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 429 - 430

²⁵ Ανθόπουλος Χ., Κοντιάδης Ξ.Ι., Παπαθεοδώρου Θ., Ασφάλεια και δικαιώματα στην κοινωνία της διακινδύνευσης, εκδοσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2005, σελ. 110 επ.

συνόλου φτάνοντας σε ακραία αποτελέσματα. Αυτό δεν μπορεί όμως να δικαιολογήσει την άρνηση ενός δικαιώματος, ή εν προκειμένω την αποφυγή στερεοποίησης του στο χώρο του δικαίου από φόβο για την κατάχρηση του.²⁶

Στον αντίποδα, στο πλαίσιο της κρίσης μέσα στην οποία περιδινείται η σύγχρονη συνταγματική τάξη με παράγοντες που βάλλουν συνεχώς τη δημοκρατία και την ακεραιότητα ενός φιλελεύθερου συστήματος, προβάλλει ως αναγκαία η χρησιμότητα αναγνώρισης ενός αυτονόμου δικαιώματος ασφάλειας. Η προσωπική ασφάλεια για να εξέλθει αλώβητη από την κρίση αυτή των αξιών και την προσπάθεια υποβάθμισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πρέπει να προστατευτεί τόσο από την κρατική όσο και από την ιδιωτική εξουσία και τα ίδια συμφέροντα.

Η διαπίστωση αυτή δεν εκφράζει απαισιοδοξία ούτε προμηνύει την καταστροφή σε αντίθετη περίπτωση αφού, ούτος ή άλλως η αρχή της προσωπικής ασφάλειας αναγνωρίζεται και υφίσταται με ισχυρά ερείσματα τις συνταγματικές διατάξεις στις οποίες αναφέρεται, ενώ μέσω της γενικής αρχής καθιερώνονται και ατομικά δικαιώματα ασφάλειας. Έτσι φαίνεται το αντικειμενικό στοιχείο που υπάρχει μέσα στο ίδιο το τυπικό Σύνταγμα να συνυπάρχει με το υποκειμενικό-ατομικό που προκύπτει από αυτό, υπάρχει δηλαδή μια διπλή συνταγματική κατοχύρωση της ασφάλειας.²⁷ Το ένα στοιχείο ουσιώνεται και καταξιώνεται μέσω του άλλου σφυρηλατώντας και τα δυο τη δική του ουσιαστική συμβολή στο χώρο του συνταγματικού δικαίου και της συνταγματικής τάξης συλλληβδην.

Νομική ισχύς

Η αρχή της προσωπικής ασφάλειας αναγνωρισμένη χωρίς αμφιβολία έχει κανονιστικό περιεχόμενο και δεσμευτική ισχύ με τη μορφή του κοινωνικού κεκτημένου. Αποτελεί ισχύον δικαίο χωρίς να καθίσταται απαραίτητη η ρητή του διατύπωση στο Σύνταγμα.²⁸ Στο πλαίσιο της ευρείας νοηματικής χωρητικότητας των διατάξεων μέσα από τις οποίες προβάλλει η αρχή αυτή αναπτύσσει πλήρη δεσμευτική δύναμη και εκφράζει επιτακτικό κανόνα συνταγματικού δικαίου. Η συγκεκριμένη αρχή, ειδικότερα, επειδή δεν είναι ρητά και προκαθορισμένα αυστηρά διατυπωμένη στο νόμο, παρόλα αυτά, όσο και αν μπορεί να διαφοροποιείται προσαρμοζόμενη στις κοινωνικοπολιτικές απαιτήσεις και τις μεταβολές των καιρών, δεν είναι σε καμία περίπτωση επιδεκτική ολικής ανάκλησης ή εκ θεμέλιων ριζικής μεταβολής.

Επιπρόσθετα, το βασικό έρεισμα της αρχής της προσωπικής ασφάλειας αποτελεί το άρθρο 2 παρ.1 Σ, άρθρο το οποίο σύμφωνα με το άρθρο 110 παρ1. Σ δεν υπόκειται σε αναθεώρηση.²⁹ Συνεπώς, η συνταγματική προστασία της αρχής της προσωπικής ασφάλειας ανήκει στο λεγόμενο «σκληρό πυρήνα» του Συντάγματος, στις διατάξεις που δεν είναι δυνατό να καθίστανται έρμαια στις επιθυμίες συγκυριακών κυβερνήσεων και βουλών.

²⁶ Μαντζούφας Π., Συνταγματική προστασία των δικαιωμάτων στην κοινωνία της διακινδύνευσης. Υγεία – Ιδιωτικότητα – Περιβάλλον, 2006 σελ. 75 επ.

²⁷ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 430

²⁸ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 430

²⁹ Χρυσόγονος Κ.Χ, Συνταγματικό δίκαιο, Εκδοσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη, 2003, σελ. 115 επ.

Αποτελεί βάση της συνταγματικής τάξης και της λειτουργίας της κοινωνίας και του δημοκρατικού πολιτεύματος και η αναθεώρηση της, η αλλαγή του περιεχομένου της θα σήμαινε κατάλυση του πολιτεύματος και προσπάθεια άσκησης συντακτικής εξουσίας.³⁰ Συνεπώς, το Σύνταγμα και οι συνταγματικές αρχές δεν επιτρέπουν αναθεώρηση τη διάταξης και συνακόλουθη ελάττωση της συνταγματικής προστασίας και της ισχύος της αρχής της προσωπικής ασφάλειας. Με βάση αυτές τις παρατηρήσεις επαυξάνεται έτι περισσότερο το κύρος και η συνταγματική ισχύς της αρχής της προσωπικής ασφάλειας.

Σύγκριση με άλλες διατάξεις

Εφόσον η προσωπική ασφάλεια γίνεται δεκτή ως συνταγματική αρχή ζήτημα τίθεται σε σχέση με τις άλλες διατάξεις. Καταρχάς, βασική παρατήρηση για τη συζήτηση της συσχέτισης της προσωπικής ασφάλειας με τις άλλες συνταγματικές αρχές, αποτελεί η διαπίστωση ότι από άποψη δύναμης η προσωπική ασφάλεια δεν υπεραίρει των άλλων αλλά είναι ισοδύναμη τους. Συνεπώς, η εφαρμογή της αρχής αυτής δε σημαίνει παραγκωνισμός και υποβάθμιση των άλλων, σε κάθε περίπτωση χρειάζεται στάθμιση των συμφερόντων και συνεφαρμογή των διαφόρων αρχών με αυτή της προσωπικής ασφάλειας για τη διαφύλαξη του πυρήνα όλων των θεμελιωδών συνταγματικών αρχών.

Η αρχή της προσωπικής ασφάλειας, βεβαίως, όπως έχει ήδη ειπωθεί αποτελεί γενική αρχή, από την οποία απορρέουν ατομικά δικαιώματα ασφάλειας, έτσι ως γενική αρχή ακόλουθη συγκεκριμένη συμπεριφορά στην εφαρμογή της σε σχέση με τις ειδικότερες διατάξεις. Δίνει τη γενική κατεύθυνση μιας κρατικής και ατομικής συμπεριφοράς αλλά υποχωρεί μπροστά σε μια ειδική ρύθμιση που υπολογίζει καλύτερα τις ιδιαιτερότητες και τα ειδικά στοιχεία κάθε περιστασίας κρίνοντας τι είναι το πιο δίκαιο σε κάθε περίπτωση.

Στη συζήτηση για την αναγκαιότητα ρητής συνταγματικής κατοχύρωσης της αρχής της προσωπικής ασφάλειας, εμπλέκεται και το ζήτημα της ολικής κάλυψης της αρχής από τις άλλες διατάξεις και το κατά ποσό η ρητή κατοχύρωση θα ήταν περιττή. Η σύγκριση με τις διατάξεις αυτές, θα διαφωτίσει την αντιδιαστολή και πάντως μη ταύτιση των διατάξεων. Το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια υποστηρίζεται ότι τείνει και αφορά στην πρόληψη, δεν αποτελεί προγραμματική αρχή με την έννοια της μη παρούσας ισχύος του αλλά επικεντρώνεται στην προστασία από ενδεχομένους μελλοντικούς κινδύνους. Τα αλλά συνταγματικά δικαιώματα, δρουν περισσότερο κατασταλτικά με στόχο να αντιμετωπίσουν ένα κίνδυνο που είναι παρών.

Ο κίνδυνος που συντρέχει η επίκειται σε κάθε περίπτωση στρέφεται εναντίον στη συνταγματική τάξη και δε διαφέρει ως προς τη σημασία του για την έννομη τάξη και τη διάφορα στην αντιμετώπιση του. Νευραλγικό σημείο του θέματος αποτελεί ο χρόνος, κίνδυνος υπαρκτός και άμεσος που έχει ήδη εκδηλωθεί και απειλεί την έννομη τάξη, είναι φυσικό να αντιμετωπίζεται διαφορετικά από κίνδυνο, το ίδιο σημαντικό, αλλά επικείμενο και μελλοντικό. Η ελληνική έννομη τάξη, επί τω παρόντι, έχει θεσπίσει αρχές και θεσμούς

³⁰ Μανιτάκης Α., Ελληνικό Συνταγματικό δίκαιο, Τόμος Ι, Εκδοσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη, 2004, σελ. 284 επ.

αμυντικούς με περιεχόμενο που δεν προσιδιάζει ιδιαίτερα στην πρόληψη αλλά επικεντρώνεται στην καταστολή.³¹

Συνεπώς, δεν θα αποτελούσε λεκτική και νομική υπερβολή η διαπίστωση της σημασίας ρητής συνταγματικής κατοχύρωσης του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας. Όχι μόνο περιττό δε θα ήταν κάτι τέτοιο, αλλά θα έδινε μια άλλη οπτική στο πλαίσιο των νομικών και θεσμικών περιπολικών που υφίστανται και παραμονεύουν. Συνεπώς, τα εκάτερα, μερικότερα δικαιώματα ενισχύουν την ισχύ της προσωπικής ασφάλειας αλλά δεν καθιστούν την αυτοτέλεια της περιττή.

³¹ Μαντζούφας Π., Συνταγματική προστασία των δικαιωμάτων στην κοινωνία της διακινδύνευσης. Υγεία – Ιδιωτικότητα – Περιβάλλον, οπ. παρ. σελ 128 επ.

Ερμηνευτική αρχή

Αναντίλεκτα, υπάρχει μια εκλεκτική συγγένεια μεταξύ μιας αντικειμενικής αναγνωρισμένης συνταγματικά αρχής και της ερμηνευτικής της δύναμης. Η ερμηνευτική αξία της αρχής της προσωπικής ασφάλειας γίνεται ταυτόχρονα αισθητή τόσο μέσα από τη συνταγματική της ισχύ και το συνταγματικό κύρος που αυτή της προσδίδει, όσο και συναρτήσει του χαρακτηρισμού της ως γενικότερη αρχή περικλείουσα ερμηνευτικά κριτήρια και βάσεις. Οι διατάξεις του Συντάγματος που συνθέτουν την αρχή της προσωπικής ασφάλειας θεσπίζουν πράγματι, μια γενική ερμηνευτική αρχή που είναι απόλυτα αναγκαία κατά τη διαδικασία του καθορισμού του περιεχομένου και της εκτάσεως των συνταγματικών και νομοθετικών περιορισμών των θεμελιωδών δικαιωμάτων.³²

Η προσωπική ασφάλεια όπως και η βασικά αρχή της ανθρώπινης αξίας, διέπουν την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπουν δικαιώματα και αρχές. Όλες οι διατάξεις που αναφέρονται στα θεμελιώδη δικαιώματα δεν μπορούν και ειδικά αυθαίρετα να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται αντίθετα στην ανθρωπινή αξία και την προσωπική ασφάλεια.³³ Συγκεφαλαιωτικά και όσον αφορά στην αρχή της προσωπικής ασφάλειας ως ερμηνευτική αρχή αυτή αποτελεί, αναντίρρητα, γενικό ερμηνευτικό κανόνα αναφερόμενο στη συνολική ελληνική έννομη τάξη.

³² Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα οπ. παρ. σελ. 434

³³ Ράικος Γ. Α., Συνταγματικό δίκαιο, Θεμελιώδη δικαιώματα, Έκδοση Β', Εκδοσεις Σάκκουλας Αντ. Ν., 2002, σελ. 263

Συνταγματικό δικαίωμα

Χαρακτήρας δικαιώματος

Η συνταγματική προστασία της προσωπικής ασφάλειας, εκτός από την καθιέρωση της αρχής της προσωπικής ασφάλειας εκτείνεται και στην αναγνώριση τη προσωπικής ασφάλειας ως συνταγματικό δικαίωμα. Προκρίνει με αυτόν τον τρόπο και προσδίδει στην πολυεδρική αυτή έννοια ένα χαρακτήρα υποκειμενικό. Το Σύνταγμα κατοχυρώνει ένα προσωπικό και πάντως, όχι περιουσιακό, ατομικά καθορισμένο συνταγματικό δικαίωμα προσωπικής ασφάλειας. Το ατομικό δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας αποτελεί ταυτόχρονα και θεσμική εγγύηση. Το δικαίωμα αυτό έγκειται στην ελευθερία κάθε ατόμου να απολαμβάνει τα ωφελήματα της αρχής της προσωπικής ασφάλειας και ταυτόχρονα επιτρέπει στο κράτος να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες νομικά θεμιτές σε κάθε περίπτωση για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του κοινωνικού συνόλου.

Στο ίδιο πλαίσιο και όπως έχει ήδη αναφερθεί, η αρχή της προσωπικής ασφάλειας εκφράζει μέσω των συνταγματικών διατάξεων ένα δικαίωμα γενικού περιεχομένου. Το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας δρα συζευκτικά και όχι διαζευκτικά με τα ειδικότερου περιεχομένου, συνταγματικής περιωπής δικαιώματα. Το εύρος του καθορίζεται σε γενικές γραμμές από αυτά, χωρίς αυτό να σημαίνει, ότι μια πιθανή ρητή κατοχύρωση του στο Σύνταγμα θα ήταν περιττή ή ακόμα και επικίνδυνη για την έννομη τάξη. Αυτή η άποψη επικεντρώνεται σε ένα χαρακτήρα απολυτής κάλυψης των δικαιωμάτων και όχι σε μια σχέση αλληλοσυμπλήρωσης και συνταγματικής νομικής και θεσμικής στερέωσης. Έχει υποστηριχτεί η άποψη, ότι το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με τα μητρικά δικαιώματα αφού, το περιεχόμενο του, όπως και αυτό των μητρικών δικαιωμάτων διαχέεται σε πολλά μερικότερα δικαιώματα που σε καμία περίπτωση δεν το αντικαθιστούν πλήρως αλλά το σταθεροποιούν λειτουργικά.³⁴³⁵

Επιπρόσθετος χαρακτηρισμός που θα μπορούσε να αποδοθεί στο δικαίωμα προσωπικής ασφάλειας αποτελεί αυτός του δικαιώματος υπόστασης. Ειδικότερα, το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας έχει ως αντικείμενο αγαθά απαραίτητα για την πνευματική και σωματική υπόσταση του ατόμου και αφορά την ίδια την υπόσταση του ανθρώπου. Συγκεκριμένα το χαρακτηριστικό αυτό αναφέρεται στον ίδιο τον ποιοτικό χαρακτηρισμό και το ουσιαστικό περιεχόμενο του κοινωνικού δικαιώματος. Το περιεχόμενο αυτό δε μειώνει σε καμία περίπτωση την αξία του ως δικαίωμα με καθορισμένο περιεχόμενο την προσωπική ασφάλεια. Στον αντίποδα αυξάνει την ένταση του και την αξία του στη σύγχρονη ελληνική συνταγματική τάξη.³⁶

³⁴ Ράικος Γ. Α., Συνταγματικό δίκαιο, Θεμελιώδη δικαιώματα, οπ. παρ σελ. 25 επ.

³⁵ Δαγτόγλου, Ατομικά δικαιώματα Β', Εκδοσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 1991 σελ.1137 (ο οποίος αποδέχεται το δεσμευτικό χαρακτήρα της αρχής)

³⁶ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 387

Φορείς

Φορείς του δικαιώματος στην προσωπική ασφάλεια, όπως διατυπώνεται και στις οικείες συνταγματικές διατάξεις, είναι κατά κύριο λόγο τα φυσικά πρόσωπα. Κάθε πρόσωπο, ανεξάρτητα από τις ατομικές του ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά του έχει δικαίωμα να απολαμβάνει την απολυτή προστασία της σωματικής και πνευματικής του υπόστασης και ασφάλειας. Η λιτή αυτή προσέγγιση είναι πανθομολογούμενη από όλη την ελληνική και διεθνή έννομη τάξη, όπως και το γεγονός ότι το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας έχουν όχι μόνο αποκλειστικά οι Έλληνες πολίτες αλλά και οι αλλοδαποί. Τα θεμελιώδη δικαιώματα όπως η προσωπική ασφάλεια είναι οικουμενικά και διεθνώς αναγνωρισμένα. Επιπρόσθετα, αναντίρρητα όλοι οι άνθρωποι είναι όσοι μεταξύ τους ως προς τα δικαιώματα τους, συνεπώς, όλοι έχουν δικαίωμα να προστατεύονται με τον ίδιο τρόπο ανεξάρτητα από τη χώρα που ζουν, το πολίτευμα που έχουν, ανεξάρτητα από τη θρησκεία, το φύλο, τη γλωσσά τους.

Εκτός από τα φυσικά πρόσωπα, ως φορείς του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας μπορούν να αναγνωριστούν υπό κάποιες προϋποθέσεις και κάποια νομικά πρόσωπα. Συγκριτικά, με τα φυσικά πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα ανεπιφύλακτα χωρίς περιορισμούς τα νομικά πρόσωπα το απολαμβάνουν σε δευτερεύον επίπεδο και όχι αυτόματα. Τα νομικά πρόσωπα για να έχουν δικαίωμα προστασίας της ασφάλειας τους πρέπει να κρίνονται αξία προστασίας καθώς και να βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση απροσπέλαστη με κάποιο κοινό συμβατικό τρόπο.

Όπως υποστηρίζεται, τέλος, σχετικά με τους φορείς του δικαιώματος της προσωπικής ασφάλειας δεν είναι δυνατή η παραίτηση από το δικαίωμα αυτό, ούτε η εκ των πρότερων συναίνεση στην καταπάτηση του. Κάτι τέτοιο, θα ήταν αντίθετο στην αναγνώριση της προσωπικής αξίας του ατόμου και στον καθορισμό του ως ύψιστη αξία και γνώμονας δράσης και συμπεριφοράς.³⁷

³⁷ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 435

Η προσωπική ασφάλεια ως εξουσία

Περιεχόμενο εξουσίας

Το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας, εκφράζεται ως εξουσία στην έννομη τάξη. Η εξουσία αυτή εμφανίζεται τόσο με το θετικό και ενεργητικό περιεχόμενο όσο και με το αρνητικό και παθητικό. Η εξουσία που παρέχει το δικαίωμα προσωπικής ασφάλειας αναλύεται σε μερικότερες εξουσίες, που καλύπτουν όσο είναι δυνατό, όλο το φάσμα προστασίας του ανθρώπου από του κινδύνους για την υλική και πνευματική του ακεραιότητα.

Το θετικό ενεργητικό περιεχόμενο της εξουσίας της ασφάλειας εκφράζεται ως πράξη και ενεργεία. Το άτομο μπορεί κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για την διαφύλαξη της προσωπικής του ασφάλειας. Οι ενέργειες του πηγάζουν από την εξουσία που του δίνει το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια. Βεβαίως, η εξουσία του αυτή υπόκειται σε κάποιους, προκαθορισμένους κατά βάση, περιορισμούς. Οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν παρά να συνδέονται με τα δικαιώματα των άλλων συνάνθρωπων. Στο ίδιο πλαίσιο, το άτομο έχει και την εξουσία να μη προβεί σε κάποια ενεργεία προκειμένου να διαφυλάξει την προσωπική του ασφάλεια, η αρνητική αυτή στάση του συνθέτει το παθητικό περιεχόμενο εξουσίας προσωπικής ασφάλειας.³⁸

Η εξουσία σε κάθε περίπτωση έχει χαρακτήρα αμυντικό και όχι επιθετικό, αφού ούτος η άλλως εκφράζει μια προληπτική αρχή. Ως αμυντικό δικαίωμα έχει ως κύριο στόχο την διατήρηση της υπάρχουσας ειρηνευμένης κατάστασης του εννόμου αγαθού και την απόκρουση οποιασδήποτε εξωτερικής επίθεσης – επίδρασης που τείνει και προοιωνίζει τη διατάραξη της κατάστασης ασφάλειας του ατόμου. Το δικαίωμα αυτό του ατόμου, ως θεμελιώδες για την υπόσταση του στρέφεται κατά παντός πιθανού να το προσβάλλει, ήτοι, μπορεί να ενεργοποιηθεί τόσο έναντι του κράτους και των μηχανισμών του όσο και εναντίον του ίδιους τους ιδιώτες. Στρέφεται δηλαδή κατά της επιθετικής εξουσίας από όπου και αν προέρχεται, δημόσια ή ιδιωτική.³⁹

³⁸ Δαγτόγλου, Ατομικά δικαιώματα Β', οπ. παρ. σελ. 1145

³⁹ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 442

Ειδικά θέματα

Σύλληψη και προσωρινή κράτηση

Το περιεχόμενο της πρώτης φάσεως της προσωπικής ασφάλειας ορίζεται κυρίως ως η ελευθερία από καταδίωξη, σύλληψη, φυλάκιση και άλλους περιορισμούς της φυσικής ελευθερίας όπως ορίζει και το άρθρο 5 παρ. 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 6 παρ. 1. Ο συντακτικός νομοθέτης θέτει γενικότερο απαγορευτικό κανόνα που συνίσταται στη απαγόρευση οποιουδήποτε φυσικού, σωματικού περιορισμού του ατόμου, οριοθετώντας και αναλύοντας τα τρία μερικότερα στάδια μίας ενιαίας διαδικασίας που οδηγούν στη στέρηση της ελευθερίας του ατόμου κατά τα οποία προηγείται η καταδίωξη , έπεται η σύλληψη και ακολουθεί η φυλάκιση.

Ενώ η εν γένει προσωπική ελευθερία κηρύσσεται «απαραβίαστη», η ελευθερία από καταδίωξη, σύλληψη, φυλάκιση ή άλλο περιορισμό υπάγεται σε «επιφύλαξη νόμου». Ο νόμος δηλαδή (αλλά και μόνο ο νόμος, συμπεριλαμβανομένων πάντως και των απλώς ουσιαστικών νόμων, των κανονιστικών δηλαδή πράξεων της διοικήσεως) μπορεί να προβλέπει περιπτώσεις και όρους επιτρεπομένης καταδίωξης, συλλήψεως, φυλακίσεως ή άλλου περιορισμού της προσωπικής ασφάλειας. Ο νομοθέτης όμως δεν είναι ελεύθερος να θεσπίσει όσους και όποιους θέλει περιορισμούς της προσωπικής ελευθερίας, αλλά περιορίζεται με τη σειρά του από κάποιες πηγές. Καταρχάς, περιορίζεται από το απαραβίαστο του πυρήνα της προσωπικής ελευθερίας, περιορισμός συνταγματικά και αναντίλεκτα αναγνωρισμένος αλλά και το ίδιο το Σύνταγμα ορίζει ρητώς στο άρθρο 6 τις κύριες προϋποθέσεις της συλλήψεως και τη βασική δικαιοδοσία και την ανώτατη διάρκεια της προσωρινής κρατήσεως. Ο νομοθέτης περιορίζεται, επίσης, από τους ισχύοντες στην Ελλάδα κανόνες του διεθνούς δικαίου , ιδίως την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου .⁴⁰

Σύλληψη

Ο κατηγορούμενος είναι δυνατόν να συλλαμβάνεται με σκοπό ή αποτέλεσμα (προσωρινή έστω) στέρηση της ελευθερίας του είτε με ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένο δικαστικό ένταλμα , είτε όταν πρόκειται για αυτόφωρο έγκλημα. Η σοβαρότητα της ανακριτικής αυτής πράξης, προϋποθέτει εύλογα ότι ορισμένες βασικές εγγυήσεις, σχετικά με την ευχέρεια ενέργειας της σύλληψης , καθορίζονται στο ίδιο το Σύνταγμα και συγκεκριμένα στις παρ. 1-3 του άρθρου 6 Σ. Έτσι η ερμηνεία των αντίστοιχων διατάξεων του Κ.Ποιν.Δ. ή άλλων τυχόν ποινικών δικονομικών διατάξεων θα πρέπει να γίνεται υπό το πρίσμα των συνταγματικών κατοχυρώσεων.⁴¹

⁴⁰ Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα, οπ. παρ. σελ. 85 επ.

⁴¹ Καρράς Αργύριος , «Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο», δεύτερη έκδοση , εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1998, σελ. 498

Προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου

Η επαχθέστερη ανακριτική πράξη είναι αναμφισβήτητα η προσωρινή κράτηση του κρατουμένου, δηλαδή η στέρηση της προσωπικής του ελευθερίας για ορισμένο χρονικό διάστημα πριν την εκδίκαση της κατηγορίας εναντίον του, η οποία και θεμελιώνεται στο άρθρο 6Σ. Η επιβολή αυτού του μέτρου εκτός από τα δυσμενή αποτελέσματα, τα οποία επιφέρει κάθε στέρηση της προσωπικής ελευθερίας, όπως κυρίως η αποκοπή του κατηγορουμένου από την οικογενειακή, επαγγελματική και κοινωνική ζωή του, καθώς και η επερχόμενη βαρύτατη προσβολή της προσωπικότητάς του, έρχεται σε θεμελιακή αντίφαση με το τεκμήριο της αθωότητας, αντίφαση που λαμβάνει δραματικό χαρακτήρα σε όσες περιπτώσεις ο στερούμενος την προσωπική ελευθερία μετέπειτα αθώνεται από την κατηγορία εναντίον του. Ακολουθώντας τη σύγχρονη αυτή τάση και ο Έλληνας νομοθέτης, με σχετική νομοθετική μεταβολή και συγκεκριμένα μεταβάλλοντας τον ν. 1128/1981 «περί προσωρινής κρατήσεως και άλλων τινών διατάξεων»⁴² προσπάθησε να εναρμονισθεί με το γενικότερο αίτημα να καταστεί η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας κατά τη διάρκεια της προδικασίας εντελώς εξαιρετικό μέτρο.

Η προσωρινή κράτηση, πού από πλευράς συνεπειών δεν διαφέρει από την έκτιση της ποινής, είναι ένα εξαιρετικό μέτρο δικονομικού καταναγκασμού και αποβλέπει στο να εξασφαλιστεί η ανεμπόδιστη απονομή της ποινικής δικαιοσύνης. Αποτελεί συνειδητή κάμψη του Συνταγματικώς κατοχυρωμένου τεκμηρίου της αθωότητας (άρθρο 11 §1 της Οικουμενικής Διακήρυξης Δικαιωμάτων του ανθρώπου άρθρο 6 § 2 Ε.Σ.Δ.Α). Ως μέτρο αυστηρό και άκρως εξαιρετικό, σκοπός του οποίου είναι αφ' ενός μεν και πρωταρχικά να εξασφαλιστεί η παρουσίας του υποδίκου στο ακροατήριο του δικαστηρίου που θα τον δικάσει, αφ' ετέρου δε η πρόληψη τέλεσης απ' αυτόν άλλων αδικημάτων, πρέπει να αποτελεί το έσχατο μέσο αντιμετώπισης του εγκληματία στο στάδια της προδικασίας, στο οποίο καταφεύγει ο δικαστής αφού εξαντλήσει τις προβλεπόμενες δυνατότητες του άρθρου 282 § 2 Κ.Ποιν.Δ.⁴³

Η προσωρινή κράτηση και οι περιοριστικοί όροι τελούν σε σχέση επικουρικότητας της πρώτης έναντι των τελευταίων και όχι σε σχέση διάζευξης. Δεν πρόκειται για μία διπολική - αντιθετική σύνδεση (ένα από τα δύο: ή την προσωρινή κράτηση ή τους περιοριστικούς όρους), αλλά για μία διαβάθμιση μέτρων δικονομικής χρησιμότητας. Η προσωρινή κράτηση είναι μέτρο εξαιρετικό και επιβάλλεται αντί των περιοριστικών όρων, εφόσον αυτοί δεν αρκούν για την επίτευξη των καταγεγραμμένων στην παράγραφο 3 του άρθρου 282 σκοπών της.⁴⁴

Μεταχείριση του συλληφθέντος (ή προσωρινά κρατουμένου).

Το Σύνταγμα θεσπίζει το ίδιο τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να είναι επιτρεπτή η επιβολή της προσωπικής ασφάλειας, οι οποίες αποτελούν δικονομικές εγγυήσεις υπέρ των συλλαμβανομένων. Υπάρχουν όμως και στον Κ.Π.Δ. διατάξεις που εξειδικεύουν τη

⁴² http://www.iceht.forth.gr/25years/PD_237.pdf

⁴³ <http://www.hcba.gr/?pgtp=2&aid=142>

⁴⁴ Δαγτόγλου, Ατομικά δικαιώματα Β', οπ. παρ. σελ. 1234

βούληση του συντακτικού νομοθέτη , προβλέποντας την παράσταση συνηγόρου , το δικαίωμα του συλληφθέντος να λάβει γνώση των εγγράφων της κατηγορίας , το δικαίωμα να ζητήσει προθεσμία να απολογηθεί. Από όλες αυτές τις διατάξεις του Συντάγματος και του Κ.Π.Δ. συνάγεται τεκμήριο ‘αθωότητας’ ή ‘μη ενοχής’ του συλληφθέντος μέχρις ότου καταδικασθεί.

Ως γνωστόν, το τεκμήριο αθωότητας κατοχυρώνεται ρητά στην παρ. 2 του άρθρου 6 της Ε.Σ.Δ.Α. Η προστατευτική του λειτουργία κατευθύνεται στη διασφάλιση της μεταχείρισης του κατηγορουμένου από τα κρατικά όργανα αλλά και από τρίτα πρόσωπα ως αθώου μέχρι να αποδειχθεί νομίμως η ενοχή του. Κατά συνέπεια , από την ουσία του τεκμηρίου αυτού συνάγεται ότι αντικείμενο απόδειξης στην ποινική δίκη είναι κατά βάση η ενοχή του κατηγορουμένου, καθόσον η αθωότητά του τεκμαίρεται, κατά συνέπεια ο κατηγορούμενος δεν υποχρεούται να αποδείξει την αθωότητά του.

Όπως βεβαίως επισημαίνεται στο ισχύον ποινικοδικονομικό μας σύστημα δεν μπορεί να γίνει λόγος για βάρος απόδειξης. Περαιτέρω από το τεκμήριο αθωότητας απορρέουν οι υποχρεώσεις αφενός εν γένει των κρατικών οργάνων ή και τρίτων προσώπων, να απέχουν από κάθε ενέργεια που θα οδηγούσε στην παραβίαση του εν λόγω τεκμηρίου, αφετέρου των δικαιοδοτικών οργάνων να μην σχηματίζουν τη δικανική τους αντίληψη με βάση μια προσχηματισμένη αντίληψη για την ενοχή του κατηγορουμένου. Η έκταση εφαρμογής του τεκμηρίου αυτού και ειδικότερα η οριοθέτηση των υποχρεώσεων των κρατικών οργάνων συνθέτουν ασφαλώς ένα εκτεταμένο ζήτημα .⁴⁵

Από την προστατευτική λειτουργία του εν λόγω τεκμηρίου απορρέει κατ’ αρχάς η απαγόρευση επιβολής μέτρων με χαρακτήρα ποινής σε βάρος του κατηγορουμένου πριν από τη νόμιμη απόδειξη της ενοχής του. Στην εγγυητική του λειτουργία δεν αντίκειται βέβαια η προσωρινή κράτηση, ούτε άλλα μέτρα δικονομικού καταναγκασμού , εφόσον η επιβολή τους δεν θεμελιώνεται σε σκέψη περί βέβαιης ενοχής ή με την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά δεν έχουν τιμωρητέο χαρακτήρα.

Μέσα στο πνεύμα του ισχύοντος ‘τεκμηρίου αθωότητας’ η κείμενη νομοθεσία προβλέπει τον τρόπο σύλληψης και ορίζει ότι οι συλλαμβάνοντες πρέπει να συμπεριφέρονται με κάθε προσήνεια στον συλληφθέντα και δεν πρέπει να μεταχειρίζονται βία χωρίς ανάγκη (άρθρο 278 Κ.Π.Δ.).

Βία δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί παρά μόνο για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων που δεν αντιβαίνουν το Σύνταγμα και προβλέπονται από το νόμο, π.χ. για την προσαγωγή του συλλαμβανομένου στον ανακριτή , τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων κ.λπ.. Απαγορεύεται όμως οποιαδήποτε ποινικής υφής σωφρονιστική μεταχείριση, ιδίως όταν συνάγεται σωματικές κακώσεις ή είναι προσβλητική της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Ακόμη περισσότερο : απαγορεύονται πράξεις βίας και η χρησιμοποίηση οιαδήποτε εκβιαστικού μέσου – εδώ ανήκει και τι θέμα ‘ορού αληθείας’ - για να εκμαιευτεί οποιαδήποτε κατάθεση, μαρτυρία ή ομολογία, προφορική ή έγγραφη

⁴⁵ Μάνεσης Αρ., Συνταγματική δικαιώματα α’ Ατομικές ελευθερίες, οπ. παρ. σελ. 182

Βασικά συμπεράσματα

Στα πλαίσια του σύγχρονου τοπικού και παγκοσμίου πολιτικοκοινωνικού γίνεσθαι, που η διεθνής ασφάλεια και πολύ περισσότερο η προσωπική ασφάλεια, βρίσκεται σε μια κατάσταση συνεχούς διακινδύνευσης, το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια αναδεικνύεται σε βάση του κρηπιδώματος της ακεραιότητας του ατόμου. Ειδικότερα, η προσωπική ασφάλεια, με τη στενή του όρου έννοια, αποτελεί συγκεκριμενοποίηση και εξειδίκευση της προσωπικής ελευθερίας, ενός συνταγματικού δικαιώματος το οποίο κατοχυρώνεται προκειμένου να επιτρέψει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου και να του εξασφαλίσει τη δυνατότητα της ελεύθερης δράσεως μέσα στη δημοκρατική έννομη τάξη. Η δράση αυτή περιορίζεται συχνά χωρίς νόμιμα δικαιικα ερείσματα.

Ο ίδιος ο νομός αν και όχι άμεσα, καθώς το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας δεν διατυπώνεται ρητά στο Σύνταγμα, θέτει τα όρια και τους περιορισμούς που μπορεί να ανεχτεί η προσωπική ελευθερία και ασφάλεια. Το δικαίωμα αυτό, δρα σε προληπτικό επίπεδο, ως δράση ή αντίδραση με στόχο τη διατήρηση της υπόστασης του ατόμου, σε υλικό και πνευματικό επίπεδο, ακέραιης.

Η αρχή της προσωπικής ασφάλειας τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο οφείλει να αναγνωρίζεται πλήρως όχι μόνο τυπικά αλλά και ουσιαστικά με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων προστασίας και ασφάλειας. Βεβαίως, δεν πρέπει να εναποτίθενται όλες οι ευθύνες στην πολιτεία και τους μηχανισμούς της, ευθύνη έχει και το κάθε άτομο ξεχωριστά με τη δική του "πολιτεία" και οφείλει να δρα και τουλάχιστον να μην δέχεται κάθε παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων του, σεβόμενο ταυτόχρονα τα δικαιώματα των άλλων.

Το κράτος και οι ιδιώτες και συνακόλουθα η δημόσια και ιδιωτική εξουσία χρειάζεται να δρουν συζευκτικά και όχι διαζευκτικά, με συστοιχία στο επίπεδο του κάθε τομέα δράσης τα αποτελέσματα της συνεργασίας τους. Το πρότυπο ενός συστήματος νομικής θεωρίας και συνακόλουθα ωφέλιμης πράξης οφείλει να θεμελιώνεται στην αρχή της προσωπικής ασφάλειας με γνώμονα το ατομικό και συλλογικό συμφέρον για ειρηνική συνύπαρξη και διαβίωση.

Περίληψη

Ελληνικό κείμενο

“Το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια”

Η εργασία έχει ως θέμα την προσωπική ασφάλεια, που συγκεκριμενοποιείται στο δικαίωμα των ανθρώπων να έχουν ασφαλή ζωή και να προστατεύονται από κινδύνους που απειλούν την σωματική και πνευματική τους υπόσταση. Το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας, αν και δεν υπάρχει αυτούσια διατυπωμένο στο Σύνταγμα, βρίσκει βασικό συνταγματικό έρεισμα στο άρθρο 6Σ και αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα για όλους τους ανθρώπους, χωρίς διακρίσεις και περιορισμούς. Περιορισμοί υπάρχουν βεβαία, πάντα στα πλαίσια της συνύπαρξης τόσο των πολιτών μεταξύ τους, όσο και των πολιτών σε σχέση με το κράτος. Η προσωπική ασφάλεια προστατεύεται τόσο ως συνταγματική αρχή όσο και ως συνταγματικό δικαίωμα. Αποτελεί δικαίωμα που βασίζεται στην πρόληψη και προσανατολίζεται σε μελλοντικούς κινδύνους, ενώ αποτελεί ισχύον δίκαιο και όχι προγραμματική αρχή. Καταληκτικά, το δικαίωμα της προσωπικής ασφάλειας άπτεται όλων των τομέων της ζωής ενός ατόμου και η πολυτιμότητα του καταδεικνύεται για κάθε τύχη της.

Αγγλικό κείμενο

Summary

“The right of personal safety”

This paper contains a study on personal safety that focuses on people’s right of having a safe life and being protected from endangerments that threaten their physical and spiritual integrity. The right of personal safety, even if it is not explicitly stated in the constitution, it is legally based on the article 6 of the constitution and it composes a fundamental human right for all people, without any kind of discriminations concerned and without any limitations. Of course always as far as relationships among citizens or between citizens and the state are concerned there are always limitations. Personal safety is constitutionally protected both as a constitutional principle and as a constitutional right. It is a right based in prevention and it orientates in future dangers, moreover it is a standing law and not a future principle. As a conclusion, the right of personal safety concerns all the aspects of people’s life and its significance is shown in every plait of her.

Βασικά λήμματα

Καταδίωξη είναι η αναζήτηση προσώπου από κρατικά όργανα με σκοπό τη σύλληψή του. Συνεπώς η καταδίωξη αποτελείται από ενέργειες των κρατικών οργάνων, των οποίων άμεσος σκοπός ορίζεται ο εντοπισμός συγκεκριμένου προσώπου και απώτερος η σύλληψη του δράστη. Στην περίπτωση όμως που σκοπός της καταδίωξης δεν είναι η σύλληψη, πρόκειται απλά για αναζήτηση.⁴⁶

Σύλληψη είναι η υποβολή προσώπου στη φυσική εξουσία κρατικών οργάνων με σκοπό ή αποτέλεσμα την (προσωρινή έστω) στέρηση της ελευθερίας του. Στην έννοια αυτή της συλλήψεως υπάγεται και η βίαιη προσαγωγή στο δικαστήριο του κατηγορουμένου (άρθρα 272, 340 παρ.2, 346 Κ. Ποιν.Δ.) ή μάρτυρα (άρθρα 229, 331 παρ.4, 357 παρ.1 Κ.Ποιν.Δ.). Χαρακτηριστικό γνώρισμα της έννοιας της σύλληψεως είναι το αποτέλεσμά της, το οποίο έγκειται στη στέρηση και όχι στον απλό περιορισμό της ελευθερίας του συλλαμβανόμενου. Η εκτεθείσα άποψη συνεπάγεται ότι απλοί περιορισμοί της ελευθερίας κίνησης δεν συνιστούν σύλληψη, διότι αντικειμενικά δεν συνεπάγονται στέρηση της ελευθερίας.⁴⁷

Φυλάκιση είναι η κράτηση προσώπου, ο εγκλεισμός του σε χώρο φρουρούμενο από κρατικά όργανα. Σ' αυτήν την ευρεία έννοια υπάγεται κάθε μορφής στέρηση της φυσικής ελευθερίας είτε στο πλαίσιο της εκτίσεως στερητικής της ελευθερίας ποινής του κοινού ή του στρατιωτικού ποινικού δικαίου (κάθειρξη, φυλάκιση, περιορισμός εντός σωφρονιστικού καταστήματος, περιορισμός εντός ψυχιατρικού καταστήματος, κράτηση). (άρθρο 51 επ. Π.Κ.), είτε στο πλαίσιο της (κοινής ή στρατιωτικής) ποινικής προδικασίας (άρθρο 275 επ. Κ. Ποιν.Δ.) (προφυλάκιση, που μετά τον ν. 1128/1981 ονομάζεται «προσωρινή κράτηση»), είτε στο πλαίσιο του διοικητικού καταναγκασμού ή της αναγκαστικής εκτελέσεως (προσωπική κράτηση) (άρθρα 63 επ. Κ.Ε.Δ.Ε. και 1047 επ. Κ. Ποιν.Δ.) είτε στο πλαίσιο διοικητικών μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας από μεταδοτικά νοσήματα ή της δημόσιας ασφάλειας από επικίνδυνους παράφρονες.⁴⁸

Εξουσία σε κοινωνικό επίπεδο είναι η δύναμη επιρροής όπως η οικογενειακή εξουσία. Η δυνατότητα άμεσης ή έμμεσης επίδρασης στην πράξη, συμπεριφορά ή γενικότερη ύπαρξη μιας κατάστασης. Είναι το δικαίωμα η άδεια που έχει κανείς να ενεργεί ή να διαθέτει κάτι κατά τη θέληση του σε νομικό επίπεδο υπονοεί τη δύναμη ενός κρατικού φορέα καθώς και

⁴⁶ Δημητρόπουλος Α., Οργάνωση και λειτουργία του Κράτους, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, τομ. Α. Β. Θ' έκδοση, Απρίλιος 2001 σελ. 295

⁴⁷ Δημητρόπουλος Α., Οργάνωση και λειτουργία του Κράτους, οπ παρ. 295

⁴⁸ Δημητρόπουλος Α., Οργάνωση και λειτουργία του Κράτους, οπ παρ. 295

την κρατική αρχή και τις επιμέρους λειτουργίες της ως νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική.⁴⁹⁵⁰

Authority The power to enforce laws, exact obedience, command, determine, or judge. One that is invested with this power, especially a government or body of government officials: land titles issued by the civil authority. Power assigned to another; authorization: Deputies were given authority to make arrests. A public agency or corporation with administrative powers in a specified field: a city transit authority. An accepted source of expert information or advice: a noted authority on birds; a reference book often cited as an authority. A quotation or citation from such a source: biblical authorities for a moral argument. A conclusive statement or decision that may be taken as a guide or precedent. Power to influence or persuade resulting from knowledge or experience: political observers who acquire authority with age. Confidence derived from experience or practice; firm self-assurance: played the sonata with authority.⁵¹

⁴⁹ <http://el.thefreedictionary.com/εξουσία>

⁵⁰ Τεγόπουλος – Φυτράκης, Μείζον Ελληνικό Λεξικό, Εκδοσεις Αρμονία, Αθήνα 1997, σελ 418

⁵¹ <http://www.thefreedictionary.com/authority>

Νομολογία

Νόμος 1977 της 22.11/5.12.91.

Προστασία παθόντων από βίαιο συμβάν και θυμάτων τρομοκρατών και άλλες διατάξεις .- (Α` 185).

Άρθρο 1

1. Στο τέλος του άρθρου 9 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 1041/1979, ΦΕΚ 292 Α) προστίθεται παράγραφος 18, που έχει ως εξής:

"18. Ως μισθός για τον κανονισμό της σύνταξης του υπαλλήλου, ο οποίος, κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία, λαμβάνεται υπόψη ο μισθός του προκαταληκτικού κλιμακίου ή προκαταληκτικού βαθμού, στον οποίο θα εξελίσσονταν μισθολογικά ή βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο του παθήματος, προσαυξημένος με επίδομα χρόνου υπηρεσίας και τυχόν ευδόκιμης παραμονής, που αντιστοιχεί σε τριακονταπενταετή πραγματική υπηρεσία.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή και για όποιον καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία συνεπεία δολοφονικής επίθεσης από μεμονωμένο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας ή λόγω της ιδιότητάς του ως εν ενεργεία ή εν συντάξει υπαλλήλου".

2. Στο τέλος του άρθρου 34 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται παράγραφος 17, που έχει ως εξής:

"17. Ως μισθός για τον κανονισμό της σύνταξης του στρατιωτικού, ο οποίος, κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία και δεν μετατάσσεται για την αιτία αυτή σε ειδικές καταστάσεις διαθεσιμότητας, αποστρατείας ή υπηρεσίας γραφείου, λαμβάνεται υπόψη ο μισθός του προκαταληκτικού βαθμού, στον οποίο θα εξελίσσονταν μισθολογικά ή βαθμολογικά, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο του παθήματος, προσαυξημένος με το επίδομα χρόνου υπηρεσίας και τυχόν ευδόκιμης παραμονής, που αντιστοιχεί σε τριακονταπενταετή πραγματική υπηρεσία ο βαθμός αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερός του:

α) λοχαγού, προκειμένου περί υπαξιωματικών και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

β) ταγματάρχη, προκειμένου περί ανθυπασπιστών και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

γ) αντισυνταγματάρχη, προκειμένου περί ανθυπολοχαγών και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

δ) συνταγματάρχη, προκειμένου περί υπολοχαγών και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

ε) ταξίαρχου, προκειμένου περί λοχαγών και ταγματάρχων και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

στ) υποστρατήγου, προκειμένου περί αντισυνταγματάρχων και συνταγματάρχων και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

ζ) αντιστράτηγου, προκειμένου περί ταξιαρχών και υποστρατήγων και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

η) βαθμού, τον οποίο έφεραν, προκειμένου περί λοιπών ανώτατων αξιωματικών και των προς αυτούς αντιστοιχούντων.

θ) επί οπλιτών, το ποσό της συντάξεως δεν μπορεί να είναι, σε καμιά περίπτωση, κατώτερο του ποσού της συντάξεως, που ανήκει σε ανάπηρο πολέμου οπλίτη με το ίδιο ποσοστό ανικανότητας.

Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όποιον καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία συνεπεία δολοφονικής επίθεσης από μεμονωμένο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας ή λόγω της ιδιότητάς του ως εν ενεργεία ή εν συντάξει στρατιωτικού".

"3. Τα πρόσωπα των προηγούμενων παραγράφων, που καθίστανται πλήρως ή μερικώς ανίκανα για την άσκηση των καθηκόντων τους, δικαιούνται του επιδόματος ανικανότητας της παρ. 3 του άρθρου 2 του παρόντος".

Η παρ.3 αντικαταστάθηκε με την παρ.4 του άρθρου 2 του Ν.2320/1995 (Α 133)

4. Στο τέλος του άρθρου 20 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

"4. Ως απονεμητέα σύνταξη στον υπάλληλο που πεθαίνει κατά την εκτέλεση υπηρεσίας, που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο ή δολοφονείται ή τραυματίζεται θανάσιμα από μεμονωμένο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή λόγω της ιδιότητάς του ως εν ενεργεία ή εν συντάξει υπαλλήλου λογίζεται αυτή, που ανήκει στο μισθό του προκαταληκτικού κλιμακίου ή προκαταληκτικού βαθμού, στον οποίο θα εξελίσσονταν μισθολογικά ή βαθμολογικά ο θανών ή ο δολοφονηθείς, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο του θανάτου ή της δολοφονίας, προσαυξημένο με επίδομα χρόνου υπηρεσίας και τυχόν επίδομα ευδοκίμου παραμονής, που αντιστοιχεί σε τρακονταπενταετή πραγματική υπηρεσία".

5. Στο τέλος του άρθρου 48 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

"5. Ως απονεμητέα σύνταξη στο στρατιωτικό που πεθαίνει κατά την εκτέλεση υπηρεσίας, που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο ή δολοφονείται ή τραυματίζεται θανάσιμα από μεμονωμένο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή λόγω της ιδιότητάς του ως εν ενεργεία ή εν συντάξει στρατιωτικού λογίζεται αυτή, που ανήκει στο μισθό του βαθμού που ορίζεται στην παράγραφο 17 του άρθρου 34 του παρόντος, προσαυξημένο με επίδομα χρόνου υπηρεσίας και τυχόν επίδομα ευδοκίμου παραμονής, που αντιστοιχεί σε τρακονταπενταετή πραγματική υπηρεσία, με συνυπολογισμό, εάν συντρέχει περίπτωση, και της προσαύξησης του άρθρου 43. Επί οπλιτών, το ποσό συντάξεως των οικογενειών δεν μπορεί, σε καμιά περίπτωση, να είναι κατώτερο της συντάξεως που ανήκει, κάθε φορά στην οικογένεια φονευθέντος στον πόλεμο οπλίτη".

6. Οι διατάξεις του ν. 1897/1990 (ΦΕΚ 120 Α`) "περί απονομής συντάξεως και παροχής βοήθειας σε θύματα τρομοκρατίας, τροποποιήσεως διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλων διατάξεων" εξακολουθούν να ισχύουν.

7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή και για δικαιώματα, που ρυθμίζονται από αυτό και στηρίζονται σε γεγονότα, που συνέβησαν στο παρελθόν μέχρι την έναρξη της ισχύος του.

Άρθρο 2

1. Έλληνες πολίτες, που καθίστανται πλήρως ανίκανοι για εργασία από τρομοκρατική πράξη στρεφόμενη κατά των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 1897/1990 ή άλλων προσώπων ή στόχων των τρομοκρατών, δικαιούνται από το φορέα συνταξιοδότησής τους σύνταξη, που αντιστοιχεί σε 35 χρόνια υπηρεσίας ή ασφάλισης.

Η σύνταξη υπολογίζεται με βάση τον ανώτατο βαθμό ή το κλιμάκιο, που προβλέπουν για την κατηγορία ή τον κλάδο τους οι διατάξεις, που ισχύουν κατά την ημερομηνία του παθήματος. Προκειμένου για ασφαλιστικούς οργανισμούς η σύνταξη υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές, που ελάμβαναν ή τον ασφαλιστέο μισθό ή την ασφαλιστική κατηγορία ή κλάση, στην οποία είχαν καταταγεί οι παθόντες κατά την ημερομηνία του ατυχήματος. Σε περίπτωση, που οι πολίτες είναι ανασφάλιστοι δικαιούνται από το δημόσιο ταμείο μηνιαίου βοηθήματος ίσου με τη μηνιαία σύνταξη, που προβλέπουν οι διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων (π.δ. 1285/ 1981, ΦΕΚ 314 Α΄) για τους ανάπηρους πολίτες εκ του αμάχου πληθυσμού, που φέρουν το ίδιο ποσοστό ανικανότητας. Στους ασφαλισμένους του Ο.Γ.Α. καταβάλλεται, με τις ίδιες προϋποθέσεις, από τον οργανισμό αυτόν, το ποσό του βοηθήματος του προηγούμενου εδαφίου.

2. Ποσοστό της ανωτέρω συντάξεως ή του βοηθήματος δικαιούνται και τα πρόσωπα της οικογένειας του φονευθέντος, υπό τις συνθήκες της προηγούμενης παραγράφου, πολίτη, καθώς και του θανόντος μετά την απόκτηση της ιδιότητας του συνταξιούχου ή βοηθηματούχου.

"Μέλη της οικογένειας του πολίτη, που δικαιούνται σύνταξη ή βοήθημα, είναι αυτά που προβλέπουν οι διατάξεις του οικείου συνταξιοδοτικού φορέα ή, προκειμένου για τους ανασφάλιστους, τα αναφερόμενα στα άρθρα 5 και 6 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων έστω και αν δεν συντρέχουν για την πατρική οικογένεια οι προϋποθέσεις ηλικίας, απορίας και συντηρήσεως".

Το εντός " " δεύτερο εδάφιο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 2129/1993 (ΦΕΚ Α 57) Οι χρονικές προϋποθέσεις, που απαιτούνται για τη θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μελών οικογένειας, δεν ισχύουν προκειμένου για ασφαλισμένους ασφαλιστικών οργανισμών. Ως προς τα μέλη της οικογένειας και το ποσοστό σύνταξής τους εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας του κάθε φορέα και, ειδικά για τον Ο.Γ.Α., οι ισχύουσες προϋποθέσεις του Ι.Κ.Α.

"Το ποσό της σύνταξης, που προβλέπεται από την παράγραφο αυτή για τις οικογένειες όσων φονεύονται από τρομοκρατικές πράξεις, δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται σε ανάπηρο πολίτη από τον άμαχο πληθυσμό, ο οποίος φέρει ανικανότητα εκατό τοις εκατό (100 %)".

"Ειδικά για τη συνταξιοδότηση των μελών οικογένειας δεν απαιτείται η προϋπόθεση της νομοθεσίας των ασφαλιστικών οργανισμών που προβλέπει τη συντήρησή τους από το θανόντα ασφαλισμένο ή συνταξιούχο".

Το εντός " " προτελευταίο εδάφιο της παρ. 2, το οποίο είχε προστεθεί με την παρ. 16 του άρθρου 20 του Ν. 2084/1992 (Α΄ 165), αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 του Ν. 2227/1994 (Α΄ 129).

Το εντός " " τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 10 του Ν. 2163/1993 (ΦΕΚ Α 125)

3. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, που καλύπτονται ασφαλιστικά από το Δημόσιο ή καθεστώς παρόμοιο με αυτό των δημόσιων υπαλλήλων και καθίστανται μερικώς ανίκανα για εργασία, αλλά εξακολουθούν να εργάζονται ή είναι

συνταξιούχοι, δικαιούνται προσωπικού και αμεταβίβαστου επιδόματος ανικανότητας ίσου με το ποσοστό της ανικανότητάς τους.

Το επίδομα αυτό, που εξακολουθεί να καταβάλλεται και μετά την έξοδο από την υπηρεσία, υπολογίζεται, κατά περίπτωση, επί του εκάστοτε βασικού μισθού του βαθμού ή του κλιμακίου, με το οποίο μισθοδοτείται ή συνταξιοδοτείται ο υπάλληλος.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και επί εκείνων που συνταξιοδοτούνται ως πλήρως ανάκανοι για εργασία κατά την παρ. 1.

Επί συρροής επιδομάτων, ο δικαιούχος μπορεί να επιλέξει ή το οριζόμενο στην παράγραφο αυτήν ή τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις των οικείων φορέων συνταξιοδότησης.

4. Τα πρόσωπα, που καλύπτονται ασφαλιστικά από ασφαλιστικούς οργανισμούς και καθίστανται πλήρως ή μερικώς ανάπηρα, εξακολουθούν δε να εργάζονται ή να συνταξιοδοτούνται από αυτούς λόγω γήρατος και αναπηρίας, δικαιούνται μηνιαίου επιδόματος ανάλογα με το ποσοστό της αναπηρίας τους, ως κατωτέρω:

Ποσοστό αναπηρίας 5 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη

25% -33% 6 " " "

34% -41% 7 " " "

42% -49% 8 " " "

50% -57% 9 " " "

58% -66% 10 " " "

67% και άνω

Το επίδομα είναι προσωπικό και καταβάλλεται εφ' όρου ζωής από τον ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης, στον οποίο ασφαρίζεται ή συνταξιοδοτείται ο παθών κατά το χρόνο του ατυχήματος και δεν επηρεάζεται από οποιαδήποτε μεταβολή του ποσοστού αναπηρίας.

Σε περίπτωση, που ο παθών είναι ασφαλισμένος σε περισσότερους του ενός ασφαλιστικούς οργανισμούς κύριας ασφάλισης, το επίδομα καταβάλλεται από τον οργανισμό, στον οποίο έχει διανύσει τον περισσότερο χρόνο.

"Το επίδομα ανικανότητας της παραγράφου αυτής καταβάλλεται από τον οργανισμό κύριας ασφάλισης του ασφαλισμένου, έστω και αν ασφαλίστηκε σε αυτόν μετά την ανικανότητά του".

Το εντός " " νέο εδάφιο της παρ. 4 του παρόντος άρθρου προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ. 4 του Ν. 2227/1994 (Α' 129).

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, που αφορούν συνταξιοδοτικό δικαίωμα ασφαλισμένων ή συνταξιούχων ασφαλιστικών οργανισμών, εφαρμόζονται και επί πολιτών ξένων κρατών, που εργάζονται και ασφαρίζονται στους οργανισμούς αυτούς.

6. Ως προς μεν το χαρακτήρα της πράξης ως τρομοκρατικής ή του στόχου, εκδίδεται πόρισμα από τον κατά τόπο αρμόδιο πρόεδρο πρωτοδικών, έπειτα από ανάκριση που θα διεξαχθεί, ως προς δε τον τόπο, το χρόνο και τις συνθήκες γενικά, που επήλθε ο

τραυματισμός ή ο θάνατος αποφαινόνται τα συνταξιοδοτικά όργανα, που δικαιοδοτούν ή αποφασίζουν για τις συντάξεις με βάση το κατά τα ανωτέρω πόρισμα του προέδρου πρωτοδικών και οποιοδήποτε άλλο ανακριτικό και αποδεικτικό υλικό έχει συγκεντρωθεί μέχρι της εκδόσεως του πορίσματος του προέδρου πρωτοδικών.

7. Για το ποσοστό ανικανότητας και την αιτιώδη σχέση του τραυματισμού ή του θανάτου με την τρομοκρατική πράξη αποφαινεται η οικεία υγειονομική επιτροπή και προκειμένου για ανασφαλιστούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή λειτουργούς, που καλύπτονται ασφαλιστικά από το Δημόσιο η Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή.

8. Για τα θέματα, που δεν ρυθμίζονται με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των οικείων φορέων συνταξιοδότησης ή προκειμένου για ανασφαλιστούς οι διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων που αφορούν τους αναπήρους πολίτες από τον άμαχο πληθυσμό.

9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή και επί δικαιωμάτων που στηρίζονται σε γεγονότα, τα οποία έλαβαν χώρα από 24 Ιουλίου 1974 μέχρι την έναρξη ισχύος του.

10. Το επίδομα, που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 1897/1990 καταβάλλεται και στα πρόσωπα του άρθρου 1 του ίδιου νόμου, τα οποία καθίστανται πλήρως ανάκανα για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή και επί των υπαγομένων στο ν. 1897/1990.

11. Κατ' εξαίρεση οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 1897/1990 έχουν εφαρμογή και σε ασφαλισμένους των ειδικών ταμείων του άρθρου 10 του ν. 1902/1990, οι οποίοι έχουν 25ετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία και υπέστησαν μερική ανικανότητα από τρομοκρατική πράξη στρεφόμενη κατά του προσώπου τους.

Άρθρο 3

1. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος "φορέας συνταξιοδότησης" σε αυτόν περιλαμβάνεται και το Δημόσιο, όπου "ασφαλιστικοί οργανισμοί" νοούνται οι φορείς κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εμπορικής Ναυτιλίας, όπου "πλήρης ανικανότητα" αναπηρία 65% και άνω, ή, προκειμένου περί ασφαλιστικών οργανισμών, 67% και άνω και όπου "μερική ανικανότητα" ποσοστό αναπηρίας από 25% μέχρι 64% και για ασφαλιστικούς οργανισμούς από 25% μέχρι 66,6%.

2. Όσοι συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφ' όσον καλύπτονται και από φορέα επικουρικής ασφάλισης, δικαιούνται αυξημένης επικουρικής σύνταξης ή βοηθήματος με τις ίδιες προϋποθέσεις απονομής, που ισχύουν στον κύριο φορέα.

3. Η αναγνώριση των δικαιωμάτων κατά τις διατάξεις των άρθρων του νόμου αυτού γίνεται έπειτα από αίτηση των δικαιούχων και των οικογενειών, όσων από αυτούς έχουν πεθάνει, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την πρώτη του μήνα, κατά τον οποίο εκδίδεται η σχετική πράξη.

4. Η αναπροσαρμογή των επικουρικών συντάξεων, μερισμάτων ή βοηθημάτων, περιοδικώς καταβαλλομένων, γίνεται ύστερα από αίτηση του δικαιούχου στα οικεία ταμεία.

Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτεται αντίγραφο της πράξης αναπροσαρμογής της σύνταξης.

Η αναπροσαρμογή ή χορήγηση της επικουρικής σύνταξης πραγματοποιείται από την ημερομηνία αναπροσαρμογής ή χορήγησης της σύνταξης του κύριου φορέα.

5. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου έχουν ανάλογη εφαρμογή και επί:

α) υπαλλήλων και συνταξιούχων των ο.τ.α και των άλλων ν.π.δ.δ., που συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο ή δεν συνταξιοδοτούνται μεν από αυτό, διέπονται όμως από το ίδιο νομικό καθεστώς βάσει ιδιαίτερων νομοθετημάτων, που είτε παραπέμπουν στις διατάξεις των δημόσιων υπαλλήλων είτε επαναλαμβάνουν κατά βάση τις διατάξεις αυτές.

β) δημόσιων λειτουργών κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 1897/1990 εν ενεργεία και εν συντάξει, καθώς και υπαλλήλων και συνταξιούχων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται κάθε φορά.

γ) των σιδηροδρομικών υπαλλήλων και συνταξιούχων, που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του π.δ. 850/1980, και

δ) των υπαλλήλων και συνταξιούχων των ΕΛ.ΤΑ.

6. Το άρθρο 22 του νόμου "Αντικατάσταση και συμπλήρωση διατάξεων της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού καθεστώτος των αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης και άλλες διατάξεις" καταργείται από τότε που ίσχυσε.

Άρθρο 4

Η αληθής έννοια του άρθρου 36 του ν. 1968/1991 είναι ότι αξίωση προς αποζημίωση έχουν εβδομαδιαίες και καθημερινές εφημερίδες, που αναγκάστηκαν επί δικτατορίας να διακόψουν την έκδοσή τους, αρνούμενες να συμμορφωθούν προς εντολές του καθεστώτος ως προς το περιεχόμενο των δημοσιευμάτων τους και κατόπιν τούτου οι εγκαταλειφθείσες εγκαταστάσεις τους υπέστησαν ζημία. Η αξίωση αυτή πρέπει να κριθεί δικαστικώς έστω και αν έχει παραγραφεί.

Άρθρο 5

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.9 άρθρ.14 Ν.2556/1997, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ.20 άρθρ.22 Ν.3232/2004, ορίζεται ότι:

"9. Στους παθόντες και συνταξιοδοτούμενους από βίαιο συμβάν βάσει των διατάξεων του Ν. 1977/1991 (ΦΕΚ 185 Α) παρέχεται από τους οικείους φορείς πρόνοιας, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, διπλάσιο εφάπαξ βοήθημα με τις ίδιες προϋποθέσεις απονομής, που ισχύουν για την απονομή της κύριας σύνταξής τους. Σε περίπτωση που τα εν λόγω πρόσωπα είναι ασφαλισμένα σε δύο ή περισσότερους φορείς

πρόνοιας, καταβολή του διπλάσιου εφάπαξ βοηθήματος παρέχεται μόνο από το κλαδικό ταμείο πρόνοιας της υπηρεσίας στην οποία υπηρετούν."

Η ως άνω ρύθμιση ισχύει και για τους ήδη συνταξιοδοτηθέντες με το Ν. 1977/1991 και για την αυτή αιτία".

Νόμος 2928/2001

ΦΕΚ Α'141 27.6.2001 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2928

Τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις για την προστασία του πολίτη από αξιόποινες πράξεις εγκληματικών οργανώσεων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

1. Το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

"Άρθρο 187

Εγκληματική οργάνωση

1. Με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα (οργάνωση) και επιδιώκει τη διάπραξη περισσότερων κακουργημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 207 (παραχάραξη), 208 (κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων), 216 (πλαστογραφία), 218 (πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων), 242 (ψευδής βεβαίωση, νόθευση), 264 (εμπρησμός), 265 (εμπρησμός σε δάση), 268 (πλημμύρα), 270 (έκρηξη), 272 (παραβάσεις σχετικές με τις εκρηκτικές ύλες), 277 (πρόκληση ναυαγίου), 279 (δηλητηρίαση πηγών και τροφίμων), 291 (διατάραξη της ασφάλειας σιδηροδρόμων, πλοίων και αεροσκαφών), 299 (ανθρωποκτονία με πρόθεση), 310 (βαριά σωματική βλάβη), 322 (αρπαγή), 323 (εμπόριο δούλων), 324 (αρπαγή ανηλίκων), 327 (ακούσια απαγωγή), 336 (βιασμός), 338 (κατάχρηση σε ασέλγεια), 339 (αποπλάνηση παιδιών), 374 (διακεκριμένες περιπτώσεις κλοπής), 375 (υπεξαίρεση), 380 (ληστεία), 385 (εκβίαση), 386 (απάτη), 386Α (απάτη με υπολογιστή), 404 (τοκογλυφία), όπως επίσης περισσότερων κακουργημάτων που προβλέπονται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και προστασίας από υλικά που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες.
2. Όποιος με απειλή ή χρήση βίας κατά δικαστικών λειτουργών, ανακριτικών ή δικαστικών υπαλλήλων, μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διερμηνέων ή με δωροδοκία των ίδιων προσώπων επιχειρεί να ματαιώσει την αποκάλυψη ή δίωξη και τιμωρία των πράξεων της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
3. Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1, ενώνεται με άλλον για να διαπράξει κακούργημα (συμμορία), τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται ο υπαίτιος, αν η κατά το προηγούμενο εδάφιο ένωση έγινε για τη διάπραξη πλημμελήματος το οποίο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με το οποίο επιδιώκεται οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος ή η προσβολή της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της γενετήσιας ελευθερίας.
4. Η κατασκευή, προμήθεια ή κατοχή όπλων, εκρηκτικών υλών και χημικών ή βιολογικών υλικών ή υλικών που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες προς εξυπηρέτηση των σκοπών της οργάνωσης της παραγράφου 1 ή της συμμορίας της παραγράφου 3 ή η επιδίωξη οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους των μελών τους συνιστούν επιβαρυντικές περιστάσεις. Η μη τέλεση οποιουδήποτε από τα επιδιωκόμενα εγκλήματα των παραγράφων 1 και 3 συνιστά ελαφρυντική περίπτωση. Η απλή ψυχική συνέργεια στα εγκλήματα της συγκρότησης ή συμμετοχής κατά την παράγραφο 1 ή της συμμορίας κατά την παράγραφο 3 δεν τιμωρείται, εφόσον τα μέλη της

οργάνωσης ή συμμορίας δεν επιδιώκουν οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και όταν οι προβλεπόμενες σε αυτό αξιόποινες πράξεις τελέσθηκαν στην αλλοδαπή από ημεδαπό ή στρέφονταν κατά Έλληνα πολίτη ή κατά νομικού προσώπου που εδρεύει στην ημεδαπή ή κατά του Ελληνικού κράτους, ακόμη και αν αυτές δεν είναι αξιόποινες κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέσθηκαν".

Άρθρο 2

Μετά το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται άρθρο 187Α που έχει ως εξής:

"Άρθρο 187Α

Μέτρα επιείκειας

1. Αν κάποιος από τους υπαιτίους των πράξεων της συγκρότησης ή συμμετοχής σε οργάνωση ή της συμμορίας κατά τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 187 καταστήσει δυνατή με αναγγελία στην αρχή την πρόληψη της διάπραξης ενός από τα σχεδιαζόμενα εγκλήματα ή με τον ίδιο τρόπο συμβάλλει ουσιωδώς στην εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης ή συμμορίας, απαλλάσσεται από την ποινή για τις πράξεις αυτές. Αν δεν έχει ακόμη ασκηθεί ποινική δίωξη, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών με αιτιολογημένη διάταξή του απέχει από την άσκηση της ποινικής δίωξης και υποβάλλει τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, που έχει τα δικαιώματα του άρθρου 43 παράγραφος 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Αν στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου ο υπαίτιος έχει τελέσει κάποιο από τα επιδιωκόμενα εγκλήματα των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 187, το δικαστήριο επιβάλλει σε αυτόν ποινή ελαττωμένη κατά το άρθρο 83.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το δικαστήριο, εκτιμώντας όλες τις περιστάσεις και ιδίως την επικινδυνότητα της οργάνωσης ή συμμορίας, την έκταση της συμμετοχής του υπαιτίου σε αυτήν και το βαθμό της συμβολής του στην εξάρθρωσή της, μπορεί να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της ποινής για τρία έως δέκα έτη, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των άρθρων 99 έως 104.

3. Για όποιον καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις που τελέσθηκαν σε βάρος του από εγκληματική οργάνωση του άρθρου 187, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, αν η καταγγελία πιθανολογείται βάσιμη, μπορεί, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλλθηκαν. Αν η καταγγελία αποδειχθεί βάσιμη, η αποχή από την ποινική δίωξη γίνεται οριστική.

4. Η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις που τελέσθηκαν από εγκληματική οργάνωση του άρθρου 187, μπορεί, με διάταξη του εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να αναστέλλεται μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλλθηκαν. Όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή της απέλασης χορηγείται στους αλλοδαπούς άδεια παραμονής κατά παρέκκλιση από την ισχύουσα νομοθεσία περί αλλοδαπών."

Άρθρο 3

1. Το άρθρο 272 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

"Άρθρο 272

Παραβάσεις σχετικές με τις εκρηκτικές ύλες

1. Όποιος κατασκευάζει, προμηθεύεται ή κατέχει εκρηκτικές ύλες ή εκρηκτικές βόμβες με σκοπό να τις χρησιμοποιήσει για να προξενήσει κοινό κίνδυνο σε ξένα πράγματα ή κίνδυνο για άνθρωπο ή να τις παραχωρήσει σε άλλον για τέτοια χρήση, τιμωρείται με κάθειρξη.

2. Όποιος κατασκευάζει, προμηθεύεται, παραδίδει, παραλαμβάνει, φυλάσσει, αποκρύπτει ή μεταφέρει εκρηκτικές ύλες ή εκρηκτικές βόμβες, για τις οποίες γνωρίζει ότι προορίζονται για την εγκληματική χρήση της παραγράφου 1, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος, ενώ γνωρίζει ότι κάποιος άλλος έχει σκοπό να κάνει εγκληματική χρήση εκρηκτικών υλών ή εκρηκτικών βομβών της παραγράφου 1, τον καθοδηγεί με οποιονδήποτε τρόπο για την κατασκευή, χρήση, προμήθεια, παράδοση, μεταφορά ή φύλαξή τους."

2. Το άρθρο 272Α του Ποινικού Κώδικα, που προστέθηκε με το άρθρο 2 του ν.δ. 364/1969, καταργείται.

Άρθρο 4

Η παράγραφος 5 του άρθρου 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 12 του ν. 1897/1990, αντικαθίσταται ως εξής:

"5. Τα κακουργήματα της πειρατείας, τα κακουργήματα κατά της ασφάλειας της σιδηροδρομικής ή υδάτινης συγκοινωνίας ή της αεροπλοΐας που προβλέπονται στον Ποινικό Κώδικα ή σε ειδικούς ποινικούς νόμους, τα κακουργήματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και τα συναφή με αυτά πλημμελήματα και κακουργήματα, έστω και αν τα τελευταία τιμωρούνται βαρύτερα από τα ως άνω κύρια κακουργήματα."

Άρθρο 5

Μετά το άρθρο 200 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 200Α ως εξής:

"Άρθρο 200Α

Ανάλυση D.N.A.

1. Όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι ένα πρόσωπο έχει τελέσει κακούργημα με χρήση βίας ή έγκλημα που στρέφεται κατά της γενετικής ελευθερίας ή πράξεις συγκρότησης ή συμμετοχής σε οργάνωση, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα, το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο μπορεί να διατάξει ανάλυση του δεοξυριβονουκλεϊκού οξέος (Deoxyribonucleic Acid - O.N.A.) προς το σκοπό της διαπίστωσης της ταυτότητας του δράστη του εγκλήματος αυτού. Η ανάλυση περιορίζεται αποκλειστικά στα δεδομένα που είναι απολύτως αναγκαία για τη διαπίστωση αυτή και διεξάγεται σε κρατικό ή πανεπιστημιακό εργαστήριο. Την ανάλυση του D.N.A. του κατηγορουμένου δικαιούται να ζητήσει ο ίδιος για την υπεράσπισή του.

2. Αν η κατά την προηγούμενη παράγραφο η ανάλυση αποβεί θετική, το πόρισμα της κοινοποιείται στο πρόσωπο από το οποίο προέρχεται το γενετικό υλικό, που έχει δικαίωμα να ζητήσει επανάληψη της ανάλυσης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 204 έως 208. Το δικαίωμα επανάληψης της ανάλυσης έχει και ο ανακριτής ή ο εισαγγελέας σε κάθε περίπτωση. Αν η ανάλυση αποβεί αρνητική, το γενετικό υλικό και τα γενετικά αποτυπώματα καταστρέφονται αμέσως, ενώ σε διαφορετική περίπτωση το μεν γενετικό υλικό καταστρέφεται αμέσως, τα δε γενετικά αποτυπώματα παραμένουν μόνο για τις ανάγκες της ποινικής δίκης στη δικογραφία.

3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο καταστροφή διατάσσεται με βούλευμα του δικαστικού συμβουλίου που διέταξε την ανάλυση. Ειδικά την καταστροφή των γενετικών αποτυπωμάτων που παρέμειναν στη δικογραφία τη διατάσσει το Συμβούλιο Εφετών με βούλευμά του, αμέσως μετά την αμετάκλητη περάτωση της ποινικής δίκης. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η καταστροφή του γενετικού υλικού ή των γενετικών αποτυπωμάτων αναβάλλεται για τον απολύτως απαραίτητο χρόνο, αν το Συμβούλιο κρίνει με ειδική αιτιολογία ότι η διατήρησή τους είναι αναγκαία για τη διαλεύκανση και άλλων αξιόποινων πράξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 6

Μετά το άρθρο 253 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 253Α που έχει ως εξής:

"Άρθρο 253Α

Ανακριτικές πράξεις επί εγκληματικών οργανώσεων

1. Ειδικά για τις αξιόποινες πράξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα η έρευνα μπορεί να συμπεριλάβει και τη διενέργεια:

α) ανακριτικής διείσδυσης, με την τήρηση των εγγυήσεων και τις διαδικασίες των επόμενων παραγράφων και όπως κατά τα λοιπά η διείσδυση προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 25B του ν. 1729/1987

"Καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις" όπως ισχύει, και στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 2713/1999 "Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις", εφόσον η ανακριτική διείσδυση περιορίζεται στις πράξεις που είναι απολύτως αναγκαίες για τη διακρίβωση εγκλημάτων, την τέλεση των οποίων τα μέλη της οργάνωσης είχαν προαποφασίσει,

β) ελεγχόμενων μεταφορών, με την τήρηση των ίδιων εγγυήσεων και διαδικασίες, όπως κατά τα λοιπά οι μεταφορές αυτές προβλέπονται στο άρθρο 38 του ν. 2145/1993 "Ρύθμιση θεμάτων εκτελέσεων ποινών επιταχύνσεως και εκσυγχρονισμού των διαδικασιών απονομής της δικαιοσύνης

και άλλων θεμάτων", όπως ισχύει,

γ) άρσης του απορρήτου, με την τήρηση των ίδιων εγγυήσεων και διαδικασίες, όπως κατά τα λοιπά η άρση αυτή προβλέπεται στα άρθρα 4 και 5 του ν. 2225/1994 "Για την προστασία της ελευθερίας της ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις",

δ) καταγραφής δραστηριότητας ή άλλων γεγονότων εκτός κατοικίας με συσκευές ήχου ή εικόνας ή με άλλα ειδικά τεχνικά μέσα με την τήρηση των ίδιων εγγυήσεων και διαδικασίες, όπως κατά τα λοιπά η καταγραφή προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 6 του παραπάνω ν. 2713/1999 και

ε) συσχέτισης ή συνδυασμού δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με την τήρηση των ίδιων εγγυήσεων και διαδικασίες και υπό τους ουσιαστικούς όρους και προϋποθέσεις του ν. 2472/1997 "Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα."

2. Οι ανακριτικές πράξεις της προηγούμενης παραγράφου διεξάγονται μόνο:

α) αν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι έχει τελεσθεί αξιόποινη πράξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα και

β) αν η εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης είναι διαφορετικά αδύνατη ή ιδιαίτερος δυσχερής.

3. Για τη διενέργεια των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 ανακριτικών πράξεων, καθώς και για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού αποφαινεται με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμά του το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο μετά από πρόταση του εισαγγελέα. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις την έρευνα μπορεί να διατάξει ο εισαγγελέας ή ο ανακριτής. Στην περίπτωση αυτή ο εισαγγελέας ή ο ανακριτής είναι υποχρεωμένοι να εισαγάγουν το ζήτημα στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο μέσα σε προθεσμία τριών ημερών.

Διαφορετικά η ισχύς της σχετικής διάταξης παύει αυτοδικαίως με τη λήξη της τριήμερης προθεσμίας.

4. Κάθε στοιχείο ή γνώση που αποκτήθηκε κατά τη διενέργεια των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 ανακριτικών πράξεων μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για τους λόγους που όρισε το δικαστικό συμβούλιο. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται τα στοιχεία αυτά ή οι αποκτηθείσες γνώσεις να χρησιμοποιηθούν για τη βεβαίωση εγκλήματος, τη σύλληψη δραστών και την εξάρθρωση άλλης εγκληματικής οργάνωσης, εφόσον το δικαστικό συμβούλιο αποφανθεί ειδικώς περί αυτού.

Άρθρο 7

Περάτωση ανάκρισης

Η περάτωση της κύριας ανάκρισης για τα κακουργήματα του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα κηρύσσεται από το συμβούλιο εφετών. Για το σκοπό αυτόν η δικογραφία διαβιβάζεται αμέσως μετά την τελευταία ανακριτική πράξη από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος, αν κρίνει ότι η ανάκριση δεν χρειάζεται συμπλήρωση, την εισάγει με πρότάσή του στο Συμβούλιο Εφετών, που αποφαινεται αμετάκλητα ακόμη και για τα συναφή εγκλήματα, ανεξάρτητα από τη βαρύτητά τους, έστω και αν για κάποιο από αυτά προβλέπεται διαφορετικός τρόπος περάτωσης της ανάκρισης.

Άρθρο 8

Ευθύνη νομικών προσώπων και επιχειρήσεων

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις των άρθρων 1 και 2 του ν.2331/1995 προσπορίσει άμεσο περιουσιακό όφελος σε νομικό πρόσωπο ή επιχείρηση και εφόσον ένα ή περισσότερα από τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκησή τους ή διαχειρίζονται υποθέσεις τους γνώριζε ότι το όφελος προέρχεται από τέτοια πράξη, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο ή την επιχείρηση οι ακόλουθες κυρώσεις, σωρευτικά ή διαζευκτικά, με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 7 του ν.2331/1995:

α) Διοικητικό πρόστιμο ίσο με το τριπλάσιο έως το δεκαπλάσιο του οφέλους.

β) Οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως δύο έτη αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης ή, αν τέτοια άδεια δεν προβλέπεται από το νόμο, απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής της δραστηριότητας.

γ) Οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός της από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις ή από δημόσιους διαγωνισμούς.

Σε περίπτωση που το ακριβές ύψος του οφέλους για οποιονδήποτε λόγο δεν μπορεί να υπολογισθεί, επιβάλλεται πρόστιμο από δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές ή 29.347,0286 ευρώ έως ένα δισεκατομμύριο (1.000.000.000) δραχμές ή 2.934.702,8613 ευρώ. Τα ποσά αυτά μπορεί να

αναπροσαρμόζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

2. Εφόσον τα κατά την προηγούμενη παράγραφο πρόσωπα αγνοούσαν από αμέλεια την προέλευση του οφέλους, επιβάλλεται υπό τις αυτές κατά τα λοιπά προϋποθέσεις, σωρευτικά ή διαζευκτικά, διοικητικό πρόστιμο έως το διπλάσιο του οφέλους ή προσωρινός αποκλεισμός έως έξι μήνες από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις ή δημόσιους διαγωνισμούς.

Άρθρο 9

Προστασία μαρτύρων

1. Κατά την ποινική διαδικασία για τις πράξεις της συγκρότησης ή συμμετοχής σε οργάνωση της παραγράφου 1 του άρθρου 187 του ποινικού κώδικα και για συναφείς πράξεις μπορεί να λαμβάνονται μέτρα για την αποτελεσματική προστασία από πιθανή εκδίκηση ή εκφοβισμό των ουσιαστών μαρτύρων, των προσώπων που κατά το άρθρο 187Α του Ποινικού Κώδικα βοηθούν στην αποκάλυψη εγκληματικών δραστηριοτήτων ή και των οικείων τους.

2. Μέτρα προστασίας είναι η φύλαξη με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό της αστυνομίας, η κατάθεση με χρήση ηλεκτρονικών μέσων ηχητικής και οπτικής ή μόνο ηχητικής μετάδοσής της, η μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας, που διατάσσονται με αιτιολογημένη διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών, η μεταβολή των στοιχείων ταυτότητας, καθώς και η μετάθεση ή μετάταξη ή απόσπαση για αόριστο χρονικό διάστημα, με δυνατότητα ανάκλησής της, των δημοσίων υπαλλήλων, που αποφασίζονται κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις από τους αρμόδιους Υπουργούς ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Η υπουργική απόφαση μπορεί να προβλέπει τη μη δημοσίευσή της στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθώς και άλλους τρόπους διασφάλισης της μυστικότητας της πράξης. Τα μέτρα προστασίας λαμβάνονται με τη σύμφωνη γνώμη του μάρτυρα, δεν περιορίζουν την ατομική ελευθερία του πέρα από το αναγκαίο για την ασφάλειά του μέτρο και διακόπτονται αν ο μάρτυρας το ζητήσει εγγράφως ή δεν συνεργάζεται για την επιτυχία τους.

3. Κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο, ο μάρτυρας του οποίου δεν αποκαλύφθηκαν τα στοιχεία ταυτότητας, καλείται με το όνομα που αναφέρεται στην έκθεση εξέτασής του, εκτός αν ζητηθεί από τον εισαγγελέα ή από ένα διάδικο η αποκάλυψη του πραγματικού ονόματος, οπότε το δικαστήριο διατάσσει την αποκάλυψη. Την αποκάλυψη μπορεί να διατάξει το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να διατάξει όσα ορίζονται στο άρθρο 354 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

4. Αν δεν έχουν αποκαλυφθεί τα στοιχεία ταυτότητας του μάρτυρα, μόνη η κατάθεσή του δεν είναι αρκετή για την καταδίκη του κατηγορουμένου.

Άρθρο 10

Προστασία άλλων προσώπων

1. Με διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα εφετών μέτρα φύλαξης διατάσσονται για τον εισαγγελέα, τον ανακριτή και τους δικαστές της υπόθεσης, όταν πρόκειται για κακουργήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 9 του παρόντος. Κατά την προφορική απαγγελία στο ακροατήριο και κατά την κατάρτιση των αποφάσεων των ποινικών δικαστηρίων, τα ονόματα των δικαστών σε περίπτωση μειοψηφίας παραμένουν μυστικά.

2. Με διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών μέτρα προστασίας για την αποτροπή κινδύνου εκδίκησης λαμβάνονται για τους κρατούμενους που προβαίνουν σε σημαντικές ως προς τη δράση εγκληματικής οργάνωσης αποκάλυψεις. Τέτοια μέτρα είναι ιδίως η κράτησή τους χωριστά από άλλους κρατούμενους, η μεταφορά τους με χωριστό όχημα και ασφαλή συνοδεία και η φύλαξή τους κατά τη διάρκεια των αδειών τους.

Άρθρο 11

Προανακριτικό έργο σε υποθέσεις ναρκωτικών

1. Η προανάκριση και η προκαταρκτική εξέταση που ενεργείται από τις Υπηρεσίες Δίωξης

Ναρκωτικών της Διεύθυνσης Ασφάλειας των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης τελεί, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 33, 34 και 35 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, υπό την εποπτεία και καθοδήγηση του Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα, η οποία ασκείται από έναν εκ των υφισταμένων του εισαγγελέων ή αντεισαγγελέων εφετών που ορίζεται από αυτόν.

2. Ο ανωτέρω εισαγγελικός λειτουργός ενημερώνεται για όλες τις πληροφορίες και καταγγελίες που περιέρχονται στις υπηρεσίες της προηγούμενης παραγράφου και αφορούν τη διάπραξη εγκλημάτων, τα οποία προβλέπονται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, δυνάμενος πέρα από τα προαναφερόμενα καθήκοντά του να παραγγέλλει ή να ενεργεί ο ίδιος, κατά την κρίση του, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση για τα παραπάνω εγκλήματα. Στις περιπτώσεις αυτές η σχηματιζόμενη δικογραφία διαβιβάζεται μετά την περάτωσή της στον αρμόδιο για την ποινική δίωξη εισαγγελέα.

Άρθρο 12

Κατά παρέκκλιση από τη διάταξη του εδαφίου γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 2236/1994, όπως αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της από την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του ν. 2721/1999 (ΦΕΚ 112 Α', η δεύτερη φάση εκπαίδευσης των σπουδαστών της Εθνικής Σχολής Δικαστών, οι οποίοι προέρχονται από το διαγωνισμό του έτους 1999 (προκήρυξη του Υπουργού Δικαιοσύνης με αριθ. 73819 οικ/9.7.1999) λήγει την 31η Αυγούστου 2001.

Άρθρο 13

Προκειμένου να καταστεί η Ελλάδα μέλος της Ακαδημίας Ευρωπαϊκού Δικαίου της Τρίερ (Γερμανία), θα καταβληθεί στην εν λόγω Ακαδημία συνολικά το ποσό των 50.000 ΕΥΡΩ, κατά τα έτη 2002 και 2003. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών διορίζεται ο Έλληνας εκπρόσωπος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ακαδημίας. Οι σχετικές δαπάνες και αποζημίωση του εκπροσώπου βαρύνουν την Ακαδημία. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης και του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών είναι δυνατόν να καταβληθούν περαιτέρω εισφορές στην εν λόγω Ακαδημία μετά το έτος 2003.

Άρθρο 14

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Παραγγέλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 25 Ιουνίου 2001

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ Ε. ΠΑΠΑΖΩΗ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 27 Ιουνίου 2001
Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Συνοπτική νομολογία

- 1753/1983 Α.Π. Το Σ. 1984, σελ. 76-77 (Άσκηση αναίρεσης για την έκδοση εντάλματος προσωρινής κράτησης)
- 3093/1983 Μ .Πρωτ. Αθ., Το Σ 1984, σελ. 221-222 (Ανακοπή κατά εντάλματος προσωρινής κράτησης)
- 7/1984 Εφ. Θεσ., Ποιν. Χρ. 1984, σελ. 718-719,(Προσωρινή κράτηση τοξικομανούς)
- 19/1982 Εφ. Θεσ., Ποιν.Χρ. 1982, σελ. 435-436,(Αίτηση για ανάκληση βουλεύματος παράτασης του ανώτατου χρονικού ορίου)
- 2527/1990 Εφ. Αθ., Ποιν. Χρ. 1990, σελ. 895-896,(Κατηγορούμενος για απόπειρα ανθρωποκτονίας και βιασμού)
- 2966/1997 Δ. Εφ. Αθ., Δική, 1997, σελ. 1209 (Ζημιές καταστήματος ρούχων από άτομα που συμμετείχαν στον εορτασμό του Πολυτεχνείου)
- 2527/1990 Εφ, Αθηνών, Ποιν. Χρ. 1990, σελ. 895-896,(Κατηγορούμενος για απόπειρα ανθρωποκτονίας και βιασμού)

Ειδική νομολογία

Σύλληψη και προσωρινή κράτηση

ΠοινΔικ 2007, σελ. 288.

Στο υπ' αριθ. 179/2004 Βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Λάρισας γίνονται δεκτά τα εξής (υπόθεση Τεμπών):

«...αν και προκύπτουν σε βάρος του κατηγορουμένου σοβαρές ενδείξεις για κακούργημα, κρίνεται ότι δεν συντρέχει άλλη νόμιμη προϋπόθεση, από τις αναφερόμενες περιοριστικά στο άρθρο 282 παρ. 3 ΚΠΔ, για τη συνέχιση της κράτησής του...Μόνη η κατά νόμο βαρύτητα της πράξης δεν αρκεί για την επιβολή προσωρινής κράτησης...Εφόσον ο κατηγορούμενος είναι έγγαμος, πατέρας δύο ανηλίκων τέκνων, έχει γνωστή κατοικία, δεν έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει τη φυγή του (ούτε κατά το παρελθόν υπήρξε φυγόποινος ή φυγόδικος ούτε καταδικάστηκε για απόδραση κρατούμενου ή παραβίαση περιορισμών διαμονής) και ο προηγούμενος ποινικός του βίος, αν και έχει καταδικαστεί παλαιότερα για αδικήματα ελάσσονος βαρύτητας, δεν παρέχει ενδείξεις ότι, αν αφεθεί ελεύθερος, θα διαπράξει και άλλα εγκλήματα, αντικαθίσταται η προσωρινή κράτησή του με περιοριστικούς όρους».

Στη συγκεκριμένη περίπτωση κατά το στάδιο της ανάκρισης, ανακριτής και εισαγγελέας έκριναν ότι πρέπει να επιβληθεί και επεβλήθη το επαχθές δικονομικό μέτρο της προσωρινής κράτησης

ΠραξΛογΠΔ 2004, σελ. 241

Στο υπ' αριθ. 361/2004 Βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Πατρών αναφέρεται ότι:

«...Για να επιβληθεί ή για να διατηρηθεί η προσωρινή κράτηση πρέπει, εκτός από τις σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου, να είναι απολύτως αναγκαία...Η προσωρινή κράτηση αλλά και οι περιοριστικοί όροι είναι μέτρα δυνητικά. Ένταλμα προσωρινής κράτησης εκδίδεται σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και πρέπει να περιέχει με σαφήνεια και πληρότητα τις σκέψεις του ανακριτή, οι οποίες τον οδήγησαν στην έκδοσή του, και να έχει ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία...Αν και προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής της κατηγορουμένης για τις αποδιδόμενες πράξεις της πλαστογραφίας κατ' εξακολούθηση και απάτη κατ' εξακολούθηση σε βάρος ΝΠΔΔ υπό τις ιδιαίτερα επιβαρυντικές περιστάσεις του ν. 1608/1950, αντικαθίσταται η προσωρινή κράτηση, διότι ένας άνθρωπος με το μορφωτικό επίπεδο της κατηγορουμένης, την κοινωνική της θέση, που την προσδιορίζει και η επιστημονική της ιδιότητα, δηλαδή με κατακτημένα προνόμια στη ζωή της, τα οποία είδε να καταρρέουν εξαιτίας της εγκληματικής της συμπεριφοράς, αλλά και με κλονισμένη την υγεία της, και όντας έγκλειστη επί τρεις μήνες, που είναι χρονικό διάστημα αρκετό για τη συνειδητοποίηση του αξιολογικού χαρακτήρα των

πράξεων αυτών και τον σωφρονισμό της, θα έχει υποβάλει τον εαυτό της στις οδυνηρές λογικές και συναισθηματικές επεξεργασίες, που προϋποθέτουν μία με διάθεση αυτοκριτικής θεώρηση της συμπεριφοράς της, η οποία θα εμπεριέχει πιθανόν και το σπέρμα της μεταμέλειας και επιζητήσεως επιδείξεως μίας καλής διαγωγής ενόψει και του κινδύνου καταδίκης της... Η πραγματικότητα του κάθε ανθρώπου δεν μπορεί να είναι στατική, ιδίως όταν έχει ακολουθηθεί μία διαλεκτική εσωτερική διαδρομή με τον εαυτό του, που την καθιστούν αναγκαία οι δύσκολες συνθήκες του εγκλεισμού, ώστε ο λόγος που οδήγησε στην επιβολή της προσωρινής κράτησης να μην διατηρεί την επικαιρότητά του και την προσφορότατά του εσαεί... Η κατηγορούμενη εκδήλωσε μεν μία συμπεριφορά που επιδίωκε το αθέμιτο όφελος σε βάρος των ασφαλιστικών ταμείων ζημιώνοντας αυτά με μεγάλα ποσά αλλά αυτό απέχει από το να εμφανίζει χαρακτηριστικά ροπής με την έννοια της ψυχικής ιδιότητας που την ωθεί σε μόνιμη εγκληματική δραστηριότητα επί σκοπώ βιοπορισμού, ενόψει του ότι η βαρύτητα των πράξεων δεν αρκεί για να επιβληθεί ή να εξακολουθήσει η προσωρινή κράτηση... Αντικατάσταση με περιοριστικούς όρους...».

Στην υπό κρίση υπόθεση η άνω κατηγορούμενη, αλλά και πολλοί άλλοι κατηγορούμενοι, επίσης προσωρινώς κρατηθέντες, μετά από ακροαματική διαδικασία πολλών μηνών, αθώωθηκαν με ομοφωνία.

ΠοινΔικ 2003, σελ. 521

Αντίθετη περίπτωση περιέχεται στο υπ' αριθ. 43/2003 Βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Βέροιας, στο οποίο απορρίπτεται το αίτημα κατηγορουμένου, Σέρβου υπηκόου, για άρση της προσωρινής κράτησης, καθώς ο κατηγορούμενος, με την παράλειψή του να εξασφαλίσει νόμιμη παραμονή στην Ελλάδα, εκδηλώνει διάθεση φυγής από τη χώρα. Η δε παράλειψή του συνίστατο επί λέξει στο εξής:

«Επειδή δεν προέβη μέχρι σήμερα σε ενέργειες για τη θεώρηση της προξενικής του VISA με αριθ. ... που έχει λήξει για να διασφαλίσει την παραμονή του στη χώρα. Επειδή δεν προσκομίζει έγγραφο που να προκύπτει ότι αποτάθηκε στις αρμόδιες αρχές για την ανανέωση της παραμονής του στην Ελλάδα.»

Βιβλιογραφία

- Ν. Αλιβιζάτος, Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία, Εκδόσεις Α. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1981
- Ανθόπουλος Χ., Κοντιάδης Ξ.Ι., Παπαθεοδώρου Θ., Ασφάλεια και δικαιώματα στην κοινωνία της διακινδύνευσης, εκδοσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2005
- Γιαταγάνας Ξενοφών Α, Η ενσωμάτωση του χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις συνθήκες, Εκδόσεις Σάκκουλας Α.Ε, 2003
- Δαγτόγλου Π. Δ., Ατομικά δικαιώματα Α΄, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1991
- Δαγτόγλου Π.Δ., Ατομικά δικαιώματα Β΄, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1991
- Δημητρόπουλος Α.Γ, Συνταγματικά δικαιώματα - Σύστημα συνταγματικού δικαίου τόμος Γ΄, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη Αθήνα 2008
- Καρράς Αργύριος , «Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο», δεύτερη έκδοση , εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα –Κομοτηνή, 1998
- Μάνεσης Α., Το πρόβλημα της ασφάλειας του Κράτους και η ελευθερία, Συνταγματική θεωρία και πράξη, Θεσσαλονίκη, 1980 μέσα από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://tosyntagma.ant-sakkoulas.gr/gnomi/item.php?id=192>
- Μανιτάκης Α., Ελληνικό Συνταγματικό δίκαιο, Τόμος Ι, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη, 2004
- Μαντζούφας Π., Συνταγματική προστασία των δικαιωμάτων στην κοινωνία της διακινδύνευσης. Υγεία – Ιδιωτικότητα – Περιβάλλον, Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη , 2006
- Μανωλεδάκης Ιωάννης Ε., Ασφάλεια και ελευθερία - Ερμηνεία του ν. 2928/2001 για το οργανωμένο έγκλημα και σχετικά κείμενα, Εκδοσεις Σάκκουλας Α.Ε, Θεσσαλονίκη 2002
- Ράικος Γ. Α., Συνταγματικό δίκαιο, Θεμελιώδη δικαιώματα, Έκδοση Β΄, Εκδοσεις Σάκκουλας Αντ. Ν., 2002
- Τεγόπουλος – Φυτράκης, Μείζον Ελληνικό Λεξικό, Εκδοσεις Αρμονία, Αθήνα 1997, σελ 418
- Χρυσόγονος Κ.Χ, Συνταγματικό δίκαιο, Εκδοσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη , 2003

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

- <http://athens.indymedia.org/local/webcast/uploads/tromonomos.pdf>
- <http://el.thefreedictionary.com/εξουσία>
- <http://el.wikipedia.org/wiki/>
- http://el.wikipedia.org/wiki/συμφωνια_σενγκεν
- <http://nomothesia.ependyseis.gr/eu-law/getFile/N+2093+1992.pd>
- http://www.archives.gov/exhibits/charters/bill_of_rights_transcript.html
- http://www.dsilib.gr/deltia_nomothesias/dn_05_1-15_03_2003.html
- <http://www.hcba.gr/?pgtp=2&aid=142>
- http://www.iceht.forth.gr/25years/PD_237.pdf
- http://www.ika.gr/gr/infopages/memos/EG_95_2008.pdf
- <http://www.law.uoa.gr/crime-research/eyrentalmasyl.pdf>
- http://www.nchr.gr/category.php?category_id=294
- http://www.nchr.gr/category.php?category_id=294
- http://www.nchr.gr/category.php?category_id=298
- <http://www.thefreedictionary.com/authority>
- http://www.yen.gr/php/download_xitem.php?xitem=28538/pd_fek129_05.pdf